Rok 7. Warszawa, dnia 15 kwietnia 1931 r. Nr. 7

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 32.—
Półrocznie	„ 16.—
Kwartalnie	„ 8.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyncz.	„ 1.40

Redaktor WACŁAW GAJEWSKI
REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 233-86
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Spółki z ogranicz. odpowiedzialnością w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13 — Tel. 442-63.

ZARZĄD

Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie

podaje do wiadomości, że w dniu 10 maja 1931 roku o godz. 9-ej w sali konferencyjnej Polskiego Banku Komunalnego, S. A. w Warszawie, Plac Napoleona Nr. 7, odbędzie się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Delegatów Komunalnych Kas Oszczędności z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie Zgromadzenia i wybór Prezydjum.
2. Sprawozdanie zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz rozpatrzenie bilansu i rachunku wpływów i wydatków za rok 1930.
3. Referat.
4. Zmiany statutu.
5. Budżet na rok 1931.
6. Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu.
7. Wybory 3-ch członków Zarządu i 1-go zastępcy.
8. Wybór Komisji Rewizyjnej.
9. Wolne wnioski, zgłoszone Zarządowi conajmniej przez 2-ch członków Związku do dnia 3 maja 1931 roku.

Zwracając uwagę, że w myśl § 10 statutu dla prawomocności uchwał Walnego Zgromadzenia konieczna jest obecność przedstawicieli przynajmniej połowy członków, Zarząd Związku uprasza PP. Delegatów o niezawodne przybycie na Zgromadzenie.

W razie nieprzybycia delegatów połowy członków Związku odbędzie się Walne Zgromadzenie w drugim terminie tegoż dn. 10 maja 1931 r. o godz. 10 w tymże lokalu i z tymże porządkiem dziennym.

Drugie Zgromadzenie będzie ważne, a uchwały jego prawomocne bez względu na ilość obecnych członków.

W końcu zaznacza się, że każda Kasa, należąca do Związku, deleguje jednego przedstawiciela z prawem do jednego głosu, który to przedstawiciel obowiązany jest wylegitymować się posiadaniem upoważnienia, wystawionego przez Zarząd Kasy w sposób, przewidziany w statucie dla podpisywania zobowiązań Kasy. Dyrektorowie i Prezesi Zarządów, nie mający pełnomocnictw, wystawionych w sposób wyżej wskazany, mogą brać udział w Walnem Zgromadzeniu tylko z głosem doradczym.

Przed Ogólno-polskim Zjazdem Instytucyj Oszczędnościowych.

Z końcem czerwca r. b. (dn. 28. VI.) odbędzie się w Warszawie Ogólno-Polski Zjazd Instytucyj Oszczędnościowych. — Wprawdzie do momentu Zjazdu dzieli nas jeszcze blisko trzymiesięczny okres czasu, jednak już dziś nie od rzeczy będzie przynajmniej pobieżnie zaznajomić się z jego charakterem i programem.

Projektowany Zjazd będzie, jak wiadomo, drugim z kolei Ogólno-Polskim Zjazdem oszczędnościowym. — O ile jednak na pierwszym Zjeździe, odbytym w dn. 31. X. 1926 r. reprezentowani byli wyłącznie przedstawiciele instytucyj oszczędnościowych polskich, to zjazd tegoroczny będzie miał zasięg szerszy. — Tak więc, w związku z mającem się odbyć w tym czasie w Warszawie posiedzeniem Stałego Komitetu Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego, członkowie tego Komitetu wezmą udział w Zjeździe w charakterze zaproszonych gości. To bezpośrednie zetknięcie się i zapoznanie z wynikami naszej pracy na polu oszczędności reprezentantów najpoważniejszych instytucyj oszczędnościowych zagranicznych będzie miało niewątpliwie duże znaczenie natury propagandowej.

O ile chodzi o program Zjazdu, to przewiduje on odbycie plenarnego posiedzenia, na którem zostaną wygłoszone odpowiednie referaty przez osobistości ze świata naukowego. — Ponadto przewidziane jest zorganizowanie Wystawy Oszczędnościowej, która obejmie eksponaty komunalnyc kas oszczędności, banków komunalnych oraz banków państwowych (P. K. O., B. G. K. i P. B. R.). Do pewnego stopnia łącznie z Ogólno-Polskim Zjazdem Instytucyj Oszczędnościowych, odbędzie się w tym czasie w Warszawie, jak już zaznaczono, posiedzenie Stałego Komitetu Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego w dn. 27. VI. oraz Zjazd Komunalnych Kas Oszczędności (w dn. 29.).

Ogólno - Polski Zjazd Instytucyj Oszczędnościowych będzie więc wspólną platformą, na której reprezentowani będą przedstawiciele instytucyj oszczędnościowych krajowych i zagranicznych. — Obrady szczegółowe i dyskusje toczyć się będą na posiedzeniach oddzielnych.

Liczne zgłoszenia, jakie do chwili obecnej napłynęły na Zjazd, świadczą dowodnie o dużem zainteresowaniu i zrozumieniu doniosłości Zjazdu dla zagadnienia oszczędności w Polsce.

Pomoc skarbu dla spółdz. roln.-handl. i rola Kom. Kas oszczędn.

Jak wiadomo, ogólny kryzys rolniczy poważnie dał się we znaki spółdzielniom rolniczo - handlowym, które w ostatnich latach zaangażowały się o wiele ponad swoją zdolność kredytową. Doznając zawodów ze strony swych dłużników, spółdzielnie muszą częściowo odpisywać poważne kwoty na straty, częściowo zaś uznać krótkoterminowe pożyczki za „zamrożone“, co znowu nie pozwala spółdzielniom w terminach wywiązywać się ze swych zobowiązań.

Ministerstwa Skarbu i Rolnictwa, chcąc przyjść z pomocą spółdzielniom rolniczo - handlowym, uruchomiły kilkoletni kredyt na warunkach dogodnych, który za pośrednictwem Państwowego Banku Rolnego i miejscowych instytucyj kredytowych ma być zaofiarowany członkom spółdzielni względnie jej dłużnikom dla skonwertowania ich zadłużenia w spółdzielniach.

W akcji tej mają komunalne kasy oszczędności według zapatrywań P. Banku Rolnego odegrać poważną rolę, dlatego przytaczamy tutaj w całości pismo tegoż banku do spółdzielni:

Do Zarządu
Spółdzielni Rolniczo-Handlowej

Państwowy Bank Rolny przystępuje do udzielania ze specjalnej lokaty Ministerstwa Skarbu dłużejterminowych kredytów konwersyjnych.

W związku z powyższem komunikujemy:

I. Pożyczki udzielane będą rolnikom na:

a) spłatę ich zadłużeń w spółdzielniach rolniczo-handlowych za wyjątkiem zadłużeń za nawozy sztuczne,

b) zakup maszyn i narzędzi rolniczych w spółdzielniach,

c) dopłaty na pokrycie strat spółdzielni,

d) wpłacenie udziałów do spółdzielni.

II. Wpływami z udzielonych rolnikom pożyczek, spółdzielnie rolniczo-handlowe regulować będą swoje zobowiązania w Centrali Handlowej, w Centralnej Kasie Spółek Rolniczych, w Państwowym Banku Rolnym i u innych wierzycieli z wyłączeniem jednak zobowiązań za nawozy sztuczne oraz z tytułu kredytów sanacyjnych.

III. Pożyczki na wyżej wymienione cele będą udzielane rolnikom za pośrednictwem jednej lub kilku miejscowych instytucyj kredytowych (powiatowych komunalnych kas oszczędności, gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych, kas Stefczyka) albo bezpośrednio w Państwowym Banku Rolnym.

Miejscowe instytucje kredytowe będą mogły udzielać rolnikom pożyczek w wysokości, nieprzekraczającej najwyższej granicy dopuszczalnego w danej instytucji zadłużenia poszczególnego pożyczkobiorcy*).

Pożyczki, przekraczające dopuszczalną w miejscowych instytucjach kredytowych granicę wysokości, będą mogli zainteresowani rolnicy zaciągać bezpośrednio w Państwowym Banku Rolnym.

IV. Terminy pożyczek dla rolników będą następujące:

*) podkreślenia nasze. Przyp. Redakcji.

a) na spłatę dawnych zadłużeń w spółdzielniach do lat czterech,

b) na zakup maszyn i narzędzi rolniczych do półtora roku,

c) na dopłaty na pokrycie strat do lat dziesięciu,

d) na wpłacenie udziałów do lat czterech,

Miejscowe instytucje kredytowe ustalać będą w porozumieniu ze spółdzielniami rolniczo-handlowemi w określonych wyżej granicach terminy (raty) płatności pożyczek dla poszczególnych rolników, zależnie od wysokości sumy pożyczki i stanu posiadania rolnika, Im mniejsze będą sumy pożyczek, tem krótsze z reguły winny być terminy spłat.

Raty spłat mogą być półroczne lub roczne.

V. Oprocentowanie pożyczek dla rolników będzie wynosić: 6% w stosunku rocznym dla pożyczek na spłatę zadłużeń, na zakup maszyn i narzędzi rolniczych i na wpłacanie udziałów oraz 4½% w stosunku rocznym dla pożyczek na dopłaty na pokrycie strat.

Nadto instytucje kredytowe, udzielające kredyt, pobierać będą zwrot rzeczywistych kosztów porta, damna i t. d.

VI. Na zabezpieczenie pożyczek rolnicy składać będą instytucji kredytowej weksle conajmniej z dwoma poręczeniami, wypełnione sumą długu wzgl. poszczególne odcinki sumą raty, bez daty płatności z odpowiednią deklaracją, uprawniającą instytucję kredytową do wystawienia daty płatności. Kasy Stefczyka będą pobierać na zabezpieczenie weksle także z jednem poręczeniem, o ile uznają za dostateczne takie zabezpieczenie.

Instytucje kredytowe będą mogły żądać zabezpieczenia hypotecznego, o ile ze względu na wysokość sumy i kilkuletni termin pożyczki uznają za konieczne pobranie takiego zabezpieczenia.

VII. Nadto rolnicy, zaciągający pożyczki, składać będą instytucji kredytowej zlecenia wypłaty spółdzielni rolniczo-handlowej sumy, pochodzącej z zaciągniętej pożyczki, wskazując cel, na jaki pożyczka została zaciągnięta.

Spółdzielnie rolniczo-handlowe ze swej strony składać będą instytucjom kredytowym ogólne zlecenie przekazywania do dyspozycji Państwowego Banku Rolnego wszystkich sum, pochodzących z wpływów z zaciągniętych przez rolników pożyczek.

Państwowy Bank Rolny wpływami temi będzie regulował zobowiązania spółdzielni w Centrali Handlowej, Centralnej Kasie Spółek Rolniczych, w Państwowym Banku Rolnym i u innych wierzycieli — na zasadzie ułożonego uprzednio planu w porozumieniu z tymi głównymi wierzycielami spółdzielni.

VIII. Spółdzielnia rolniczo-handlowa, starając się o przyznanie jej kredytu konwersyjnego, winna więc:

a) sporządzić wykaz rolników, którym należałoby udzielić pożyczki konwersyjnej. Spółdzielnia we własnym interesie winna się uprzednio porozumieć z zainteresowanymi rolnikami, informując ich o warunkach pożyczek i wymaganem zabezpieczeniu,

b) na podstawie powyższego wykazu spółdzielnia porozumie się z jedną wzgl. kilku miejscowemi instytucjami kredytowemi celem ustalenia, którym z tych rolników dana instytucja udzieli pożyczek i na jakie sumy,

c) w wyniku tego porozumienia spółdzielnia ustali, jaka ogólna suma kredytu konwersyjnego byłaby dla niej potrzebną i za pośrednictwem jakich instytucyj kredytowych miałaby być udzielona,

d) mając gotowe powyższe dane, spółdzielnia prześle do właściwego terytorjalnie Oddziału Państwowego Banku Rolnego podanie, do którego załączy:

1) odpis sprawozdania i bilansu za 1930 r., oraz odpis bilansu surowego za ostatni miesiąc,

2) wypełniony kwestjonarjusz, którego blankiet do niniejszego załączamy,

3) wykaz rolników, którym należałoby udzielić kredytu konwersyjnego z wskazaniem instytucyj kredytowych, za pośrednictwem których kredyt ma być udzielony. Wykaz winien zawierać nazwisko i imię dłużnika, miejsce zamieszkania i adres, stan posiadania, wysokość projektowanej pożyczki, projektowany termin pożyczki, cel pożyczki,

4) wykaz oddzielny tych rolników, którzy nie mogą otrzymać pożyczki za pośrednictwem jednej z miejscowych instytucyj kredytowych, gdyż wysokość pożyczek przekraczałaby normy danej instytucji (p. III-ci), wobec czego ci rolnicy mogą zaciągnąć pożyczkę bezpośrednio w Państwowym Banku Rolnym.

5) wykaz wierzycieli z zaznaczeniem, których wierzycieli spółdzielnia proponuje uregulować wpływami z zaciągniętych przez rolników pożyczek konwersyjnych.

6) nadto spółdzielnie, wykazujące straty bilansowe, załączają uchwałę Walnego Zgromadzenia członków o sposobie pokrycia strat zgodnie z art. 58 ustawy o spółdzielniach.

IX. O przyznanym kredycie konwersyjnym i jego warunkach będą powiadomione przez Państwowy Bank Rolny wskazane przez spółdzielnie miejscowe instytucje kredytowe i upoważnione do udzielenia rolnikom pożyczek na ustalonych przez Państwowy Bank Rolny warunkach.

Realizacja kredytu następować będzie w danej instytucji kredytowej względnie bezpośrednio w Państwowym Banku Rolnym w miarę składania przez rolników zabezpieczeń.

X. W miarę przekazywania do dyspozycji Państwowego Banku Rolnego wpływów z udzielonych rolnikom pożyczek, Państwowy Bank Rolny będzie regulować zobowiązania spółdzielni (p. II-gi).

XI. Spółdzielnie korzystające z kredytów konwersyjnych będą obowiązane:

a) doprowadzić kapitał udziałowy do należytego ustosunkowania względem zobowiązań,

b) uporządkować rachunkowość i deklaracje członkowskie,

c) zawrzeć umowy z personelem kierowniczym i w miarę możności pobrać kaucje lub gwarancje od kierowników,

d) uporządkować koszty prowadzenia w ten sposób, aby mogły one mieć pokrycie w dochodach od obrotów,

e) ograniczyć sprzedaż na kredyt w rachunku otwartym do wypadków wyjątkowo uzasadnionych,

f) zaprzestać zaciągania kredytów zbyt drogich i uciążliwych,

g) zaniechać poważniejszych inwestycyj (np. budowy domów, składów i t. p.) o ile spółdzielnia nie posiada własnych kapitałów wyłącznie na ten cel przeznaczonych.

XII. Po ewentualne wyjaśnienia oraz informacje w sprawie kredytów konwersyjnych zwracać się należy do właściwych Oddziałów Państwowego Banku Rolnego lub do Wydziału Kredytu Krótkoterminowego Instytucji Centralnej Państwowego Banku Rolnego w Warszawie, ul. Nowogrodzka 50— najlepiej za pośrednictwem Związku Rewizyjnego.

Państwowy Bank Rolny
(—) Narbutt (—) W. Ludkiewicz.

Nie będziemy rozważać znaczenia tego kredytu konwersyjnego, którego suma została ustalona na 15 miljonów złotych, dla spółdzielni rolniczo-handlowych — odpowiednie związki i prasa spółdzielcza ze swego punktu widzenia należycie to wyświetlą.

Pozwolimy sobie zrobić tylko kilka uwag z punktu widzenia interesów komunalnych kas oszczędności.

Najprzód dwie uwagi ogólne.

I. Przykład spółdzielni rolniczo - handlowych, które śmiało rozwinęły swoje operacje handlowo-kredytowe bez równomiernego podnoszenia własnych środków i wkładów, pogłębiając w ten sposób dysproporcję pomiędzy zaangażowaniem się a swą odpowiedzialnością i które w konsekwencji potrzebują pomocy z zewnątrz w formie długoterminowych kredytów konwersyjnych, powinien zwrócić uwagę kierowników innych instytucyj handlowych i kredytowych na konieczny umiar i na realne ocenianie swoich zdolności kredytowych. Komunalne kasy oszczędności, jako instytucje o specjalnych celach i pozostające pod specjalnemi rygorami a jednocześnie korzystające ze specjalnych przywilejów, obowiązane są swoje operacje prowadzić ze szczególną ostrożnością, nie narażając się nigdy na stworzenie dla siebie sytuacji poważniejszych trudności płatniczych.

II. W piśmie swem do spółdzielni P. Bank Rolny, nie mówiąc tego wyraźnie, rozgranicza działalność kredytową i handlową. Jest to bardzo zdrowa tendencja, której przestrzeganie wyjdzie na korzyść tak naszym instytucjom handlowym jak i kredytowym. Jedne powinny prowadzić handel a nie zajmować się operacjami kredytowemi, drugie nigdy nie powinny dotykać się handlu, który wymaga tu odpowiedniej organizacji i właściwego aparatu technicznego.

Przypominamy, że kom. kasy oszczędności, które wbrew statutowi i wbrew zaleceniom związków rewizyjnych, chciały spełniać funkcje instytucyj handlowych i w „imię dobra ludności powiatu" zaczęły na swoje ryzyko sprowadzać nasiona, materjały budowlane, nawozy sztuczne i t. d., prawie wszystkie w konsekwencji poniosły pewne straty.

A teraz uwagi szczegółowe związane z akcją konwersyjną.

III. Gdy w myśl 3-go ustępu pisma P. B. R. miejscowe spółdzielnie rolniczo - handlowe zwrócą się do zarządów k. k. o. z przedstawieniem listy swoich dłużników oraz listy członków spółdzielni, którzy chcieliby zaciągnąć pożyczki na zapłacenie swoich udziałów lub strat spółdzielni, do pokrycia których są w stosunku do swoich udziałów zobowiązani —

Zarządy k. k. o. winny zrobić bardzo krytyczny przegląd przedłożonych tu osób, wybierając tylko dłużników pewnych. Pamiętajmy, że przez udzielenie konwersyjnych kredytów, prawda, cztero lub dziesięcioletnich, kasy oszczędności biorą na siebie całe ryzyko tak z tytułu wypłacalności jak i terminowości spłat nowych dłużników, którzy już raz zawiedli zaufanie spółdzielni albo okazali się zbyt słabymi. Jeżeli pomiędzy dłużnikami spółdzielni są dłużnicy wątpliwi, słuszną rzeczą będzie to ujawnić, nowego kredytu im nie udzielać, a przez fakt odmowy spowodować spisanie na stratę w bilansie spółdzielni. W ten tylko sposób uporządkujemy niezdrowe kredyty.

Poza tym momentem muszą zarządy k. k. o. pamiętać, o czem zresztą przypomina im pismo P. B. Rolnego, że kasy mogą udzielać poszczególnym jednostkom pożyczek tylko do pewnej granicy. Związek Związków Kom. Kas. Oszczędności granicę tę określił na 1 do 2% sumy wkładów oszczędnościowych i kapitałów własnych.

IV. Niektóre k. k. o. wbrew wyraźnym przepisom ustawy udzieliły stosunkowo wysokich kredytów spółdzielniom bez dostatecznego a czasem całkowicie bez zabezpieczenia. Te kasy winny udzielenie kredytów z funduszu konwersyjnego dłużnikom spółdzielni uzależnić od przeznaczenia sum, pochodzących z zaciągniętych pożyczek, na uregulowanie przedewszystkiem należności spółdzielni wobec komunal. kas. oszczędn.

Jest to nie tylko prostą konsekwencją zdrowych zasad handlowych, ale i koniecznością, wynikającą z tytułu zmniejszających się aktywów spółdzielni przy niezaspokojeniu wymogów art. 24 p. 6 Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o komunalnych kasach oszczędności.

Zresztą, o ile jesteśmy poinformowani, jest to wyraźną tendencją Ministerstwa Skarbu i P. Banku Rolnego, żeby najprzód były regulowane należytości kom. kas oszczędn. i innych wierzycieli, następnie Centralnej Kasy Spółek Rolniczych i P. Banku Rolnego.

V. W piśmie P. Banku Rolnego do spółdzielni nie są, ze zrozumiałych zresztą powodów, omówione warunki finansowe, na których instytucje kredytowe przeprowadzą akcję konwersyjną. Instytucje kredytowe muszą przed podjęciem akcji sprawę tę ustalić z Bankiem Rolnym.

Przypomnieć tutaj jesteśmy obowiązani kasom, które nie prowadzą skrupulatnej kalkulacji kosztów poszczególnych czynności, że większe kasy obliczają koszta własne przy drobnych pożyczkach na minimum 2,4% w stosunku rocznym poza koniecznością pewnego % tytułem zysku pokrywającego ryzyko kasy.

W kasach mniejszych koszta własne będą o wiele wyższe.

Ze sformułowania okólnika Banku Rolnego można wnioskować, że wynagrodzenie z tytułu delcredere będzie zawarte w ustalonych przez Ministerst. Skarbu 6% ewentualnie $4^1/_2$%, (prawdopodobnie w wysokości 1%), a koszta własne manipulacji będą pobierane przez instytucje kredytowe poza tem. Byłoby pożądanem, by koszta te były ustalone jednolicie i by nie były mniejsze niż są w rzeczywistości. Nasze doświadczenie uczy, że nie zawsze się tak dzieje i że kasy nasze są zobowiązywane do prowadzenia operacyj na warunkach przynoszących im straty.

Pismo Banku Rolnego wspomina, że tytułem zabezpieczenia kasy komunalne będą otrzymywały weksle bez daty płatności. Związek kas występuje zasadniczo przeciwko tej formie weksli, zalecając wystawianie ewentualne większej ilości odcinków ratalnych, ale z datą ustaloną. Tylko przy stosowaniu tej metody dojdziemy do wpojenia w masach zrozumienia terminowości. W tym specjalnym wypadku, gdy już stosujemy zamienny ulgowy kredyt kilkoletni, gdy segregujemy dłużników i wyeliminowujemy wątpliwych, gdy mamy możność rozłożenia

niewysokich przecież normalnie sum na wiele rat, przyjmowanie weksli bez dat płatności uznawalibyśmy za wadliwe.

W danym wypadku wobec tego, że kredyty mogą być długoterminowe cztero lub nawet dziesięcioletnie, powinno się dążyć do zabezpieczenia hypotecznego z zastosowaniem zastrzeżenia, przewidzianego w art. 24 poz. 3, o prawie przedterminowej spłaty pożyczki za poprzedniem, co najmniej półrocznem wypowiedzeniem. Wobec braku hypotek u przeważającej części wiejskich posiadaczy za najodpowiedniejszą formę należałoby uznać pożyczki wydawane na skrypty dłużne z zastrzeżeniem w deklaracji prawa wymagalności całej sumy, o ile choćby jedna rata w terminie nie została spłacona i z wydaniem dla zabezpieczenia terminowości i uproszczenia egzekucyjnego weksla kaucyjnego.

VII. W końcu mała uwaga o zbytniem skomplikowaniu procedury.

Spółdzielnia wraz z instytucjami kredytowemi, które będą chciały przejąć dłużnika spółdzielni na swoją odpowiedzialność, ustala listę dłużników oraz listę wierzycieli spółdzielni i kolejność regulowania ich wierzytelności. Bank Rolny propozycje te aprobuje, zawiera umowę z instytucjami kredytowemi, otwiera im kredyty; instytucje kredytowe udzielają pożyczek zamiennych i sumy z zaciągniętych pożyczek przekazują znowu Bankowi Rolnemu, który dopiero reguluje wierzytelności według poprzednio ustalonego i zaaprobowanego planu.

Zdaje się, że ta manipulacja będzie trwać długo i zwiększy koszta. Można ją uprościć przez oddanie ostatniej fazy — regulowania należności wierzycieli, tej instytucji kredytowej, z którą Bank Rolny zawrze umowę o warunkach zupełnie określonych tak co do osób, którym się będzie pożyczać, jak i wierzycieli, którym zgodnie z ustaloną kolejnością będzie się należności regulować.

Spis alfabetyczny

Komunalnych Kas Oszczędności (powiatowych, miejskich i związków międzykomunalnych) oraz ich oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych w dniu 1 stycznia 1931 r.*)

L. p.	Siedziba	K.K.O.	powiatu	województwo
1.	Aleksandrów Kujaw.	p.**)	Nieszawskiego	Warsz.
2.	Augustów	p.	Augustowskiego	Biał.
3.	Baranowicze	p.	Baranowickiego	Nowogr.
4.	Biała Podlaska	p.	Bialskiego	Lub.
5.	Biała Małop.	m.	Bialskiego	Krak.
6.	Białystok	p.	Białostockiego	Biał.
7.	Biecz	m.	Gorlice	Krak.
8.	Będzin	p.	Będzińskiego	Kiel.
9.	Bielsk Podlaski	p.	Bielskiego	Białost.
10.	Bielsko Śląskie	m.	Bielskiego	Śląskie
11.	Bielszowice	o. p.	Katowickiego	Śląskie
12.	Biłgoraj	p.	Biłgorajskiego	Lub.
13.	Bochnia	p.	Bocheńskiego	Krak.
14.	Bochnia	m.	Bocheńskiego	Krak.
15.	Bojanowo	m.	Rawickiego	Pozn.
16.	Bohorodczany	p.	Bohorodczańskiego	Stanisław.
17.	Bolechów	m.	Dolińskiego	Stanisł.
18.	Borszczów	p.	Borszczowskiego	Tarn.
19.	Borysław	m.	Drohobyckiego	Lwow.
20.	Bóbrka	p.	Bobreckiego	Lwow.
21.	Brasław	p.	Brasławskiego	Wileńsk.
22.	Brodnica n/Drw.	p.	Brodnickiego	Pom.
23.	Brodnica n/Drw.	m.	Brodnickiego	Pom.
24.	Brody	p.	Brodzkiego	Tarn.
25.	Brok n/Bugiem	m.	Ostrowskiego	Białost.
26.	Brześć n/Bugiem	p.	Brzeskiego	Poleskie
27.	Brześć Kujawski	m.	Włocławskiego	Warsz.
28.	Brzesko	p.	Brzeskiego	Krak.
29.	Brzeziny Łódzkie	p.	Brzezińskiego	Łódz.
30.	Brzeziny Śląskie	o. p.	Swiętochłowickiego	Śląskie
31.	Brzezinka	o. p.	Katowickiego	Śląskie
32.	Brzozów	p.	Brzozowskiego	Lwow.
33.	Brzeżany	p.	Brzeżańskiego	Tarn.
34.	Buczacz	p.	Buczackiego	Tarn.
35.	Buk	m.	Grodziskiego	Pozn.
36.	Busk--Zdrój	m.	Stopnickiego	Kiel.
37.	Bydgoszcz	p.	Bydgoskiego	Pozn.
38.	Bydgoszcz	m.	Bydgoskiego	Pozn.
39.	Chełm Lub.	p.	Chełmskiego	Lub.
40.	Chełmno	p.	Chełmińskiego	Pom.
41.	Chełmno	m.	Chełmińskiego	Pom.
42.	Chełmża	m.	Toruńskiego	Pom.
43.	Ciechanów	p.	Ciechanowskiego	Warsz.
44.	Ciechocinek	m.	Nieszawskiego	Warsz.
45.	Cieszyn	m.	Cieszyńskiego	Śląskie
46.	Chodzież	p.	Chodzieskiego	Pozn.
47.	Chodzież	m.	Chodzieskiego	Pozn.
48.	Chojnice	p.	Chojnickiego	Pom.
49.	Chojnice	m.	Chojnickiego	Pom.
50.	Chrzanów	p.	Chrzanowskiego	Krak.
51.	Czarnków	m.	Czarnkowskiego	Pozn.
52.	Czarnków	p.	Czarnkowskiego	Pozn.

* Zaznaczamy, że Kasy województw poznańskiego i pomorskiego należą do Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu, ul. 27 Grudnia, Nr. 8. Kasy woj. śląskiego do Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Katowicach, ul. Piotra Skargi 4. Kasy województw krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego do Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie, ul. Wałowa 9, kasy pozostałych województw do Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie, pl. Napoleona 7.

Do tych związków należy zwracać się po informacje i wiadomości dotyczące kas oszczędności.

** p — powiatowa; m. — miejska.
o. p. oddział powiatowej kasy
o. m. „ miejskiej kasy.

L. p.	Siedziba	K.K.O	powiatu	województwo
53.	Czeladź	o. p.	Będzińskiego	Kiel.
54.	Częstochowa	p.	Częstochowskiego	Kiel.
55.	Czortków	p.	Czortkowskiego	Tarn.
56.	Dąbrowa	m.	Dąbrowskiego	Krak.
57.	Dąbrowa	p.	Dąbrowskiego	Krak.
58.	Dąbrowa Górn.	o. p.	Będzińskiego	Kiel.
59.	Dobromil	p.	Dobromilskiego	Lwow.
60.	Dolina	p.	Dolińskiego	Stanisł.
61.	Drohobycz	m.	Drohobyckiego	Lwow.
62.	Drohobycz	p.	Drohobyckiego	Lwow.
63.	Drohiczyn	p.	Drohickiego	Poleskie
64.	Druskieniki	p.	Grodzieńskiego	Białost.
65.	Dubno	p.	Dubieńskiego	Wołyńskie
66.	Działdowo	p.	Działdowskiego	Pom.
67.	Działdowo	m.	Działdowskiego	Pom.
68.	Garwolin	p.	Garwolińskiego	Lub.
69.	Gdynia	m.	Morskiego	Pom.
70.	Głębokie	p.	Dziśnieńskiego	Wil.
71.	Gniew	m.	Gniewskiego	Pom.
72.	Gniew	p.	Gniewskiego	Pom.
73.	Gniezno	m.	Gnieźnieńskiego	Pozn.
74.	Gniezno	p.	Gnieźnieńskiego	Pozn.
75.	Golub	m.	Wąbrzeskiego	Pom.
76.	Gorlice	p.	Gorlickiego	Krak.
77.	Gostyń	m.	Gostyńskiego	Pozn.
78.	Gostyń	p.	Gostyńskiego	Pozn.
79.	Gostynin	p.	Gostynińskiego	Warsz.
80.	Grodzisk Maz.	p.	Błońskiego	Warsz.
81.	Grodzisk Maz.	m.	Błońskiego	Warsz.
82.	Grodno	p.	Grodzieńskiego	Białost.
83.	Grójec	p.	Grójeckiego	Warsz.
84.	Grudziądz	p.	Grudziądzkiego	Pom.
85.	Grudziądz	m.	Grodziądzkiego	Pom.
86.	Grodzisk	p.	Grodziskiego	Pozn.
87.	Grodzisk	m.	Grodziskiego	Pozn.
88.	Grajewo	p.	Szczuczyńskiego	Biał.
89.	Gródek Jagiel.	p.	Gródeckiego	Lw.
90.	Grybów	p.	Grybowskiego	Krak.
91.	Horochów	p.	Horochowskiego	Woł.
92.	Horodenka	p.	Horodeńskiego	Stanisł.
93.	Hrubieszów	p.	Hrubieszowskiego	Lub.
94.	Inowrocław	p.	Inowrocławskiego	Pozn.
95.	Inowrocław	m.	Inowrocławskiego	Pozn.
96.	Jabłonów	o. p.	Brodnickiego	Pom.
97.	Janów	o. p.	Katowickiego	Sląskie
98.	Janów Lub.	p.	Janowskiego	Lub.
99.	Janów Podl.	p.	Konstantynowskiego	Lub.
100.	Jarocin	p.	Jarocińskiego	Pozn.
101.	Jarocin	m.	Jarocińskiego	Pozn.
102.	Jarosław	m.	Jarosławskiego	Lw.
103.	Jasło	m.	Jasielskiego	Krak.
104.	Jaworów	p.	Jaworowskiego	Lw.
105.	Jeziorna	o. p.	Warszawskiego	Warsz.
106.	Jędrzejów	p.	Jędrzejowskiego	Kiel.
107.	Jutrosin	m.	Rawickiego	Pozn.
108.	Kalisz	p.	Kaliskiego	Łódz.
109.	Kalisz	m.	Kaliskiego	Łódz.
110.	Kałusz	p.	Kałuskiego	Stanisł.
111.	Kamień Koszyrski	p.	Koszyrskiego	Pol.
112.	Kamień	o. p.	Sępoleńskiego	Pom.
113.	Kamionka Str.	p.	Kamioneckiego	Tarn.
114.	Kartuzy	b.	Kartuskiego	Pom.
115.	Katowice	p.	Kstowickiego	Śląskie
116.	Katowice	m.		Sląskie
117.	Katowice	o. m.		Śląskie
118.	Katowice	o. m.		Śląskie
119.	Katowice	o. m.		Śląskie
120.	Kępno	p.	Kępińskiego	Pozn.
121.	Kęty	m.	Bialskieho	Krak.
122.	Kielce	p.	Kieleckiego	Kiel.
123.	Kobryń	p.	Kobryńskiego	Pol.
124.	Kobylin	p.	Krotoszyńskiego	Pozn.
125.	Kochłowice	o. p.	Katowickiego	Śląskie
126.	Kolno	p.	Kolneńskiego	Biał.
127.	Kolbuszowa	p.	Kolbuszowskiego	Lw.
128.	Kołomyja	p.	Kołomyjskiego	Stanisł.
129.	Kołomyja	m.	Kołomyjskiego	Stanisł.
130.	Koło	p.	Kolskiego	Łódz.
131.	Końskie	p.	Koneckiego	Kiel.
132.	Kopciowice	o. p.	Katowickiego	Śląskie
133.	Kopyczyńce	p.	Husiatyńskiego	Tarn.
134.	Koronowo	m.	Bydgoskiego	Pozn.
135.	Kościan	p.	Kościańskiego	Pozn.
136.	Kościan	m.	Kościańskiego	Pozn.
137.	Kościerzyna	p.	Kościerskiego	Pom.
138.	Kosów	p.	Kosowskiego	Stanisł.
139.	Kosów Pol.	p.	Kosowskiego	Pol.
140.	Kostopol	p.	Kostopolskiego	Woł.
141.	Kowalewo Pom.	m.	Wąbrzeskiego	Pom.
142.	Kowel	p.	Kowelskiego	Woł.
143.	Kowel	m.	Kowelskiego	Woł.
144.	Koźmin	p.	Koźmińskiego	Pozn.
145.	Koźmin	m.	Koźmińskiego	Pozn.
146.	Kozienice	p.	Kozienieckiego	Kiel.
147.	Kraków	p.	Krakowskiego	Krak.
148.	Kraków	m.		Krak.
149.	Kraków-Podgórze	m.		Krak.
150.	Krasnystaw	p.	Krasnostawskiego	Lub.
151.	Krotoszyn	p.	Krotoszyńskiego	Pozn.
152.	Krotoszyn	m.	Krotoszyńskiego	Pozn.
153.	Królewska Huta	m.	Katowickiego	Sląskie
154.	Krosno	p.	Krośnieńskiego	Lwowskie
155.	Krosno	m	Krośnieńskiego	Lwowskie
156.	Krzemieniec	p.	Krzemienieckiego	Wołyńskie
157.	Krynica-Zdrój	m.	Nowosądeckiego	Krak.
158.	Kutno	p.	Kutnowskiego	Warsz.
159.	Leszno	p.	Lesznowskiego	Pozn.
160.	Leszno	m.	Lesznowskiego	Pozn.
161.	Lida	p.	Lidzkiego	Nowogr.
162.	Limanowa	p.	Limanowskiego	Krak.
163.	Lipiny	o p.	Swiętochłowickiego	Sląskie
164.	Lidzbark	m.	Brodnickiego	Pom.
165.	Lipno	p.	Lipnowskiego	Warsz.
166.	Lubaczów	p.	Lubaczowskiego	Lwow.
167.	Lubartów	p.	Lubartowskiego	Lubelskie
168.	Lubawa	o. p.	Lubawskiego	Pom.
169.	Luboml	p.	Lubomelskiego	Woł.
170.	Lublin	p.	Lubelskiego	Lubelskie
171.	Lubliniec	p.	Lublinieckiego	Sląskie
172.	Lubliniec	m.	Lublinieckiego	Krak.
173.	Lwów	m.		Lwow.
174.	Lwów	p.	Lwowskiego	Lwow.
175.	Lwów	o. m. I		Lwow.
176.	Lwów	o. m. II		Lwow.
177.	Lwówek	m.	Nowotomyskiego	Pozn.
178.	Łask	p.	Łaskiego	Łódzkie

L. p.	Siedziba	K.K.O.	powiatu	województwo
179.	Łańcut	p.	Łańcuckiego	Lwow.
180.	Łęczyca	p.	Łęczyckiego	Łódzkie
181.	Łobżenica	m	Wyrzyskiego	Pozn.
182.	Łomża	p.	Łomżyńskiego	Białost.
183.	Łowicz	p.	Łowickiego	Warsz.
184.	Łowicz	m.	Łowickiego	Warsz.
185.	Łódź	p.	Łódzkiego	Łódzkie
186.	Łódź	m.		Łódzkie
187.	Łuck	m.		Woł.
188.	Łuków	p.	Łukowskiego	Lubelskie
189.	Łuniniec	p.	Łunlnieckiego	Poleskie
190.	Maków-Maz.	p.	Makowskiego	Warsz.
191.	Mała Dąbrówka	o. p.	Katowickiego	Śląskie
192.	Michałkowice	o. p.	Katowickiego	Śląskie
193.	Miechów	p.	Miechowskiego	Kieleckie
194.	Mielec	p.	Mieleckiego	Krak.
195.	Międzychód	p.	Międzychodzkiego	Pozn.
196.	Międzychód	m.	Międzychodzkiego	Pozn.
197.	Mińsk Maz.	p.	Mińsko-Maz.	Warsz.
198.	Mława	p.	Mławskiego	Warsz.
199.	Mogilno	p.	Mogileńskiego	Pozn.
200.	Mołodeczno	p.	Mołodeckiego	Wileń.
201.	Mościska	p.	Mościckiego	Lwow.
202.	Mysłowice	m.	Katowickiego	Śląskie
203.	Myślenice	p.	Myślenickiego	Krak.
204.	Nadwórna	p.	Nadwórniańskiego	Stanisł.
205.	Nakło	m.	Wyrzyskiego	Pozn.
206.	Nieśwież	p.	Nieświeskiego	Nowogr.
207.	Nisko	p.	Niskiego	Lwow.
208.	Nowa Wieś	o. p.	Katowickiego	Śląskie
209.	Nowe	m.	Swieckiego	Pom.
210.	Nowe n/W	o. p.	Swieckiego	Pom.
211.	Nowe Miasto	p.	Lubawskiego	Pom.
212.	Nowogródek	p.		Nowogr.
213.	Nowy Bytom	o. p.	Swiętochłowickiego	Śląskie
214.	Nowy Targ	p.	Nowotarskiego	Krak.
215.	Nowy Tomyśl	p.	Nowotomyskiego	Pozn.
216.	Nowy Sącz	m.	Nowosądeckiego	Krak.
217.	Oborniki	p.	Obornickiego	Pozn.
218.	Obrzycko	m.	Szamotulskiego	Pozn.
219.	Odolanów	p.	Odolanowskiego	Pozn.
220.	Odolanów	m.	Odolanowskiego	Pozn.
221.	Olkusz	z. m.*)	Olkuskiego	Kieleckie
222.	Ołyka	m.	Łuckiego	Wołyńskie
223.	Opatów	p.	Opatowskiego	Kieleckie
224.	Opalenica	m.	Grodziskiego	Pozn.
225.	Opoczno	p.	Opoczyńskiego	Kieleckie
226.	Orzegów	o. p.	Swiętochłowickiego	Śląskie
227.	Ostrołęka	p.	Ostrołęckiego	Białost.
228.	Ostrów Maz.	p.	Ostrowskiego	Białost.
229.	Ostrów Wlk.	m.	Ostrowskiego	Pozn.
230.	Ostrów Wlk.	p.	Ostrowskiego	Pozn.
231.	Ostrzeszów	p.	Ostrzeszowskiego	Pozn.
232.	Oświęcim	m.	Oświęcimskiego	Krak.
233.	Oszmiana	p.	Oszmiańskiego	Wileń.
234.	Pabjanice	m.	Łaskiego	Łódzkie
235.	Pakość	m.	Mogileńskiego	Pozn.
236.	Pawłów	o. p.	Katowickiego	Śląskie
237.	Piaseczno	o. p.	Warszawskiego	Warsz.
238.	Pińczów	p.	Pińczowskiego	Kieleckie
239.	Pilzno	p.	Pilzneńskiego	Krak.

*) miasta i powiatu.

L. p.	Siedziba	K.K.O.	powiatu	województwo
240.	Pińsk	p.	Pińskiego	Poleskie
241.	Piotrków	p.	Piotrkowskiego	Łódzkie
242.	Pleszew	p.	Pleszewskiego	Pozn.
243.	Pleszew	m.	Pleszewskiego	Pozn.
244.	Płock	p.	Płockiego	Warsz.
245.	Płońsk	p.	Płońskiego	Warsz.
246.	Pniewy	m.	Szamotulskiego	Pozn.
247.	Pobiedziska	m.	Poznańskiego	Pozn.
248.	Podhajce	p.	Podhajeckiego	Tarnop.
249.	Podgórz	m.	Toruńskiego	Pom.
250.	Poniec	m.	Gostyńskiego	Pozn.
251.	Postawy	p.	Postawskiego	Wileń.
252.	Poznań	p.		Pozn.
253.	Poznań	m.		Pozn.
254.	Poznań	o. m. I		Pozn.
255.	Poznań	o. m. II		Pozn.
256.	Pruszków	o. p.	Warszawskiego	Warsz.
257.	Prużany	p.	Prużańskiego	Poleskie
258.	Przasnysz	p.	Przasnyskiego	Warsz.
259.	Przemyśl	p.	Przemyskiego	Lwow.
260.	Przemyśl	m.	Przemyskiego	Lwow.
262.	Przemyślany	p.	Przemyślańskiego	Tarnop.
263.	Przeworsk	p.	Przeworskiego	Lwow.
264.	Pszczyna	p.	Pszczyńskiego	Śląskie
265.	Puck	m.	Morskiego	Pom.
266.	Puck	o. p.	Morskiego	Pom.
267.	Puławy	p.	Puławskiego	Lubel.
268.	Pułtusk	p.	Pułtuskiego	Warsz.
269.	Radom	p.	Radomskiego	Kieleckie
270.	Radomsko	p.	Radomskowskiego	Łódzkie
271.	Radzionków	o. p.	Tarnogórskiego	Śląskie
272.	Radzymin	p.	Radzymińskiego	Warsz.
273.	Radzyń	p.	Radzyńskiego	Lubelskie
274.	Rakoniewice	m.	Wolsztyńskiego	Pozn.
275.	Rawa Maz.	p.	Rawskiego	Warsz.
275.	Rawa Ruska	p.	Rawskiego	Lwow.
277.	Rawicz	p.	Rawickiego	Pozn.
278.	Rawicz	m.	Rawickiego	Pozn.
279.	Rogoźno	m.	Obornickiego	Pozn.
280.	Rohatyn	p.	Rohatyńskiego	Stanisł.
281.	Ropczyce	p.	Ropczyckiego	Krakow.
282.	Rożdżeń	o. p.	Katowickiego	Śląskie
283.	Ruda	o. p.	Świętochłowickiego	Śląskie
284.	Rudki	p.	Rudeckiego	Lwow.
285.	Równe	p.	Rówieńskiego	Wołyń.
286.	Równe	m.	Rówieńskiego	Wołyń.
287.	Rybnik	m.	Rybnickiego	Śląskie
288.	Rybnik	p.	Rybnickiego	Śląskie
289.	Rymanów	m.	Sanockiego	Lwow.
290.	Rypin	p.	Rypińskiego	Warsz.
291.	Rzeszów	p.	Rzeszowskiego	Lwow.
292.	Sambor	p.	Samborskiego	Lwow.
293.	Sambor	m.	Samborskiego	Lwow.
294.	Sandomierz	p.	Sandomierskiego	Kiel.
295.	Sanok	m.	Sanockiego	Lwow.
296.	Sanok	p.	Sanockiego	Lwow.
297.	Sądowa Wisznia	m.	Mościskiego	Lwow.
298.	Sarny	p.	Sarneńskiego	Polesk.
299.	Sępólno	p.	Sępoleńskiego	Pomor.
300.	Siedlce	z. m.*)	Siedleckiego	Lub.

*) Miasta i powiatu

L. p.	Siedziba	K.K.O.	powiatu	województwo
301.	Siemianowice Śl.	o. p.	Katowickiego	Śląskie
302.	Sieradz	p.	Sieradzkiego	Łódz.
303.	Sieraków n/Wartą	m.	Miedzychodzkiego	Pozn.
304.	Sierpc	p.	Sierpeckiego	Warsz.
305.	Skałat	p.	Skałackiego	Tarn.
306.	Skarszewy	m.	Kościerskiego	Pomor.
307.	Skierniewice	m.	Skierniewickiego	Warsz.
308.	Skoczów	m.	Cieszyńskiego	Śląskie
309.	Słonim	p.	Słonimskiego	Now.
310.	Słupca	p.	Słupeckiego	Łódzkie
311.	Sochaczew	m.	Sochaczewskiego	Warsz.
312.	Sokal	m.	Sokalskiego	Lwow.
313.	Sokal	p.	Sokalskiego	Lwow.
314.	Solec Kuj.	m.	Bydgoskiego	Pozn.
315.	Sokołów	p.	Sokołowskiego	Lub.
316.	Sokółka	p.	Sokólskiego	Biał.
317.	Stanisławów	p.	Stanisławowskiego	Stanisł.
318.	Stanisławów	m.		Stanisł.
319.	Starogard	p.	Starogardzkiego	Pom.
320.	Starogard	m.	Starogardzkiego	Pom.
321.	Stary Sambor	p.	Starosamborskiego	Lwow.
322.	Stolin	p.	Stolińskiego	Polesk.
323.	Stołpce	p.	Stołpeckiego	Now.
324.	Stopnica	p.	Stopnickiego	Kielec.
325.	Strumień	m.	Bielskiego	Śląskie
326.	Stryj	p.	Stryjskiego	Stanisł.
327.	Stryj	m.	Stryjskiego	Stanisł.
328.	Strzelno	p.	Strzelińskiego	Pozn.
329.	Strzyżów	m.	Strzyżowskiego	Lwow.
330.	Sulejów	m.	Piotrkowskiego	Łódzkie
331.	Sulmierzyce	m.	Odolanowskiego	Pozn.
332.	Szamotuły	p.	Szamotulskiego	Pozn.
333.	Szamotuły	m.	Szamotulskiego	Pozn.
334.	Szubin	p.	Szubińskiego	Pozn.
335.	Śmigiel	p.	Smigielskiego	Pozn.
336.	Smigiel	m.	Smigielskiego	Pozn.
337.	Sniatyń	p.	Sniatyńskiego	Stanisł.
338.	Sniatyń	m.	Sniatyńskiego	Stanisł.
339.	Srem	p.	Sremskiego	Pozn.
340.	Srem	m.	Sremskiego	Pozn.
341.	Sroda	p.	Sredzkiego	Pozn.
342.	Sroda	m.	Sredzkiego	Pozn.
343.	Swiecie	p.	Swieckiego	Pom.
344.	Swiecie	m.	Swieckiego	Pom.
345.	Swięciany	p.	Swięciańskiego	Wiln.
346.	Swiętochłowice	p.	Swiętochłowickiego	Sląskie
347.	Tarnobrzeg	p.	Tarnobrzeskiego	Lwow.
348.	Tarnopol	p.	Tarnopolskiego	Tarnp.
349.	Tarnopol	m.		Tarnp.
350.	Tarnowskie Góry	m.	Tarnogórskiego	Sląskie
351.	Tarnowskie Góry	p.	Tarnogórskiego	Sląskie
352.	Tarnów	m.	Tarnowskiego	Krak.
353.	Tczew	p.	Tczewskiego	Pom.
354.	Tczew	m.	Tczewskiego	Pom.
355.	Tłumacz	p.	Tłumackiego	Stanisł.
356.	Tomaszów Lub.	p.	Tomaszewskiego	Lub.
357.	Tomaszów Maz.	m.	Brzezińskiego	Łódz.
358.	Toruń	p.	Toruńskiego	Pom
359.	Toruń	m.		Pom.
360.	Trembowla	p.	Trembowelskiego	Tarnp.
361.	Trzemeszno	m.	Mogilnickiego	Pozn.
362.	Turek	p.	Tureckiego	Łódz.
363.	Tuchola	p.	Tucholskiego	Pom.
364.	Tuchola	m.	Tucholskiego	Pom.
365.	Turka n/Str.	p.	Turczańskiego	Stanisł.
366.	Tuszyn	m.	Łódzkiego	Łódż.
367.	Ujście	m.	Chodzieskiego	Pozn.
368.	Wadowice	p.	Wadowickiego	Krak.
369.	Warszawa	p.		Warsz.
370.	Warszawa	m.		Warsz.
371.	Warszawa	o. m. I.		Warsz.
372.	Warszawa	o. m. (Praga) II.		Warsz.
373.	Wąbrzeźno	p.	Wąbrzeskiego	Pom.
374.	Wąbrzoźno	m.	Wąbrzeskiego	Pom.
375.	Wągrowiec	p.	Wągrowieckiego	Pozn.
376.	Welnowiec	o. p.	Katowickiego	Sląskie
377.	Wejherowo	p.	Morskiego	Pom.
378.	Wejherowo	m.	Morskiego	Pom.
379.	Węgrów	p.	Węgrowskiego	Lub.
380.	Więcbork	o. p.	Sępoleńskiego	Pom.
381.	Wilejka	p.	Wilejskiego	Wiln.
382.	Wilno	m.		Wiln.
383.	Wieleń n/Notecią	m.	Czarnkowskiego	Pozn.
384.	Wielichowo	m.	Smigielskiego	Pozn.
385.	Wieliczka	p.	Wielickiego	Krak.
386.	Wieluń	p.	Wieluńskiego	Łódz.
387.	Wierzbnik	p.	Iłżeckiego	Kiel.
388.	Witkowo	o. p.	Gnieźnieńskiego	Pozn.
389.	Włocławek	p.	Włocławskiego	Warsz.
390.	Włocławek	m.	Włocławskiego	Warsz.
391.	Włodawa	p.	Włodawskiego	Lub.
392.	Włodzimierz	p.	Włodzimierskiego	Woł.
393.	Włoszczowa	p.	Włoszczowskiego	Kiel.
394.	Wodzisław	m.	Rybnickiego	Śląskie
395.	Wolsztyn	p.	Wolsztyńskiego	Pozn,
395.	Wolsztyn	m.	Wolsztyńskiego	Pozn.
396.	Wołkowysk	p.	Wółkowyskiego	Biał.
397.	Wołożyn	p.	Wołożyńskiego	Nowogr.
398.	Wronki	m.	Szamotulskiego	Pozn.
399.	Września	m.	Wrzesińskiego	Pozn.
400.	Września	p.	Wrzesińskiego	Pozn.
401.	Wyszków	o. p.	Pułtuskiego	Warsz.
402.	Wyrzysk	p.	Wyrzyskiego	Pozn.
403.	Wysoko Maz.	p.	Wysoko—Mazow.	Biał.
404.	Zamość	p.	Zamojskiego	Lub.
405,	Zaleszczyki	p.	Zaleszczyckiego	Tarn.
406.	Zawiercie	p,	Zawierciańskiego	Kiel.
407,	Zbaraż	p.	Zbaraskiego	Tarn.
408.	Zbąszyn	m.	Nowotomyskiego	Pozn.
409.	Zdołbunów	p.	Zdołbunowskiego	Wołyńskie
410.	Zduny	m.	Krotoszyńskiego	Pozn.
411.	Złoczów	p.	Złoczowskiego	Tarn.
412.	Złoczów	m.	Złoczowskiego	Tarn.
413.	Żnin	p.	Żnińskiego	Pozn.
414.	Zory	m.	Rybnickiego	Śląskie
415.	Żółkiew	p.	Żółkiewskiego	Lwow.
416.	Żydaczów	p.	Żydaczowskiego	Stan.
417.	Żywiec	m.	Żywieckiego	Krak.

Notatki i uwagi

Oszczędności na cele budowlane.

Ponieważ niejednokrotnie przenikają do Polski od naszych zachodnich sąsiadów pewne zjawiska gospodarcze jako naśladowanie pewnych organizacyjnych form życia gospodarczego i ponieważ zdarzało się już niejednokrotnie, że płaciliśmy frycowe za zbyt ślepe naśladownictwo, któregobyśmy uniknęli, gdybyśmy z cudzych doświadczeń umiejętnie korzystali, przeto nie od rzeczy będzie poruszyć czasami coś z tych cudzych doświadczeń.

Od paru lat powstają w Niemczech, a od niedawna i w Austrji, t. zw. Budowlane kasy oszczędności.

Powstają one jako spółki z ograniczoną lub spółdzielnie z nieograniczoną poręką i nawołują do oddawania sobie wkładów, z których w pewnej kolejności lub losem wkładcy otrzymują zwiększone dzięki kapitalizacji wkłady, otrzymując zarazem z wkładów osób innych pożyczki — na cele budowlane. Cel oczywiście bardzo piękny, pomysł teoretycznie dobry. Niestety w praktyce sprowadził on już wiele bolesnych zawodów. Nie mówiąc o zawodach, które może spowodować nieumiejętne czy nieuczciwe prowadzenie — co wprawdzie wszędzie zdarzyć się może — ale o co łatwiej w stowarzyszeniach grupujących liczne rzesze nieznających się wzajem osób — podstawowym brakiem okazuje się zawodność obliczeń zasadniczych, na których kalkulacja każdego kapitalizacyjnego przedsięwzięcia opierać się musi.

Sprawa ta poruszyła tak dalece opinję publiczną niemiecką, że jest już w opracowaniu ustawa o publicznym nadzorze nad bezpieczeństwem wkładów składanych w takich przedsięwzięciach. W obecnej fazie projekt domaga się dla nich nadzoru ze strony Państwowego urzędu kontroli ubezpieczeń.

Sprawa poruszyła opinję i w Austrji. Związek austryjackich kas oszczędności wystąpił z memorjałem, stwierdzając, że fakty nakazują jakieś poważniejsze zastanowienie się nad tą nową formą organizacyj pieniężnych i uporządkowanie jej w drodze ustawodawczej. „Kasy oszczędności rozumieją to dobrze — czytamy w memorjale — że należy stworzyć odpowiednie urządzenia, aby ułatwić zbierającym na cele budowlane osiągnięcie posiadania własnej siedziby. Chodzi tu jednak o wkładców słabych finansowo, a licznych. Ustawowa ochrona takich wkładów jest nieodzowna“.

Związek naradza się właśnie nad stworzeniem własnej organizacji przez kasy oszczędności, któreby się zajęły ujęciem ruchu budowlano oszczędnościowego. Widzi jednak znaczną przeszkodę w braku ochrony prawnej tytułu „kasa oszczędności“. Jak długo nie jest on chroniony, mogłyby się kasy rozpocząwszy operacje podobne wciąż na to narażać, że takież operacje prowadzące spółki czy spółdzielnie załamaniem się swem podważać będą to cenne zaufanie, jakie kasy oszczędności w kraju posiadają.

Szersza opinja nie łatwo rozróżni, słysząc podobne brzmienie firmy, kto zawinił. Słysząc słowa „Kasa Oszczędności“ nawet z dodatkiem innego określenia czy z dodatkiem stwierdzającym inny charakter prawny instytucji szeroka publiczność nie będzie dostatecznie rozróżniać i zacznie podejrzliwie i na kasy oszczędności właściwe patrzeć.

Widzimy tu, jak ochrona prawna tytułu kasa oszczędności zalecana już przez ich pierwszy międzynarodowy Zjazd w Medjolanie staje się ważnym czynnikiem i zachowanie tytułu tylko dla określonych instytucyj użyteczności publicznej. Niezałatwienie tej sprawy staje na przeszkodzie poczynaniom o ważnem dla gospodarstwa krajowego znaczeniu.

Y.

Spółdzielczość pieniężna w akcji wiosennej.

Jak pisze „Czasopismo Spółdzielni Rolniczych“ w Nr. 9, P. B. Rolny będzie dysponować w r. bieżącym znacznie mniejszemi funduszami, niż to miało miejsce w roku ubiegłym. Według planu kredytowego P. B. Rolnego rolnicza spółdzielczość pieniężna nie jest brana na razie w rachubę w akcji rozprowadzania nowych kredytów wiosennych dla drobnego rolnictwa. Powodem wyłączenia spółdzielczości z udziału w wiosennej akcji kredytowej są szczupłe rozporządzalne fundusze, a nadto niewiadomo na czem oparta opinja słabej wypłacalności Kas Stefczyka. Redakcja zapowiada, że opinję tę odeprze na podstawie ścisłych cyfr.

Gdyby istotnie Centralna Kasa nie miała możności uzyskania nowych kredytów wiosennych w P. B. Rolnym, przy jednoczesnym dalszym obowiązku spłacania rat w najbliższych miesiącach, Kasy Stefczyka zostałyby pozbawione jakiejkolwiek pomocy w okresie wiasennym b. r., co uniemożliwiłoby im spełnienie swych normalnych zadań w zakresie niesienia pomocy 700 tysięcznej rzeszy drobnych rolników, swych członków. Jeżeliby te przewidywania odnośnie Kas Stefczyka się sprawdziły, wpłynęłyby one na zwiększenie trudności kom. kas oszczędności, do których zwróciłoby się wzmożone zapotrzebowanie drobnych rolników, mających dotychczas oparcie w Kasach Stefczyka.

Kasy austrjackie wobec „anschluss‘u“.

Niemiecki „anschluss“ posiada polityczne i gospodarcze znaczenie. Ciekawem jest, że ten „anschluss“ dokonał się już na terenie komunalnych kas oszczędności. Od dwóch lat współpraca kas austrjackich i niemieckich odbywa się na szerokiej platformie. Od roku 1924 związek austrjackich kas oszczędności jest nadzwyczajnym członkiem związku kas niemieckich.

Kasy niemieckie i austrjackie opierają się na tych samych podstawach prawnych i ideowych. Prawo z r. 1838 dla Pruskich Kas Oszczędności jest oparte na tych samych podstawach zasadniczych, co i ustawa austrjacka z r. 1844. Jedyną różnicą między typem kas austrjackich i niemieckich jest to, że o ile kasy austrjackie wszystkie posiadają odrębną osobowość prawną, kasy niemieckie są jej pozbawione. Przez unję z Niemcami kasy oszczędności austrjackie wkroczą na tory podobnej działalności. Statut wzo-

rowy rządu pruskiego z r. 1927 może z pewnemi zmianami znaleść zastosowanie dla kas austrjackich. Przez wprowadzenie tego wzoru statutu w Austrji, austrjackie kasy oszczędności zyskałyby możność przyjmowania wkładów czekowych i załatwiania operacyj przelewowych.

Urzędnik kasy i klijent.

Zagadnienie to jest bardzo ważne. Od stosunku urzędnika, siedzącego przy okienku kasy i załatwiającego klijentów, przedewszystkiem zależy opinja, jaką ci klijenci urobią kasie w jaknajszerszym zakresie.

Organ kas oszczędności Stanu Nowy York „Association News Bulletin" zamieścił na temat stosunku urzędnika do klijenta i urzędników między sobą specjalny artykuł. Autor podkreśla znaczenie przyjaznego i uprzejmego traktowania klijenta oraz lojalnej współpracy między urzędnikami.

Dobrym jest polityk iem ten, kto klijentowi kłania się z przyjaznym uśmiechem, kto mu z całem oddaniem pomaga załatwić sprawę, kto chce go zadowolić. Urzędnicy kas oszczędności winni zawsze mieć przed oczyma wielką zasadę religji chrześcijańskiej „czyń innym to, co chcesz, aby tobie czyniono". Staranie się o zrozumienie innego człowieka i okazywanie mu chęci pomocy przyczynia się zawsze do zjednywania klijentów, gdyż ludzie zazwyczaj oceniają dobre usługi i miłe traktowanie ich. Nie należy zapominać — podkreśla autor — że na dobrym stosunku kasy do klijenta opiera się podwójny interes. Ludność bowiem szuka w kasie rad i zabezpieczenia swego grosza, kasa ze swej strony zawdzięcza klijentowi swój byt.

Książeczka oszczędności dla nowonarodzonych dzieci, jako najskuteczniejszy sposób propagandowy.

Deutsche Sparkassen Zeitung przynosi w Nr. z 31 stycznia rb. artykuł, w którym autor wysuwa jako jeden z najskuteczniejszych środków propagandy rozdawanie przez kasy oszczędności książeczek oszczędnościowych z drobnym wkładem wszystkim nowonarodzonym dzieciom w okręgu działalności kasy. W ten sposób kasa stopniowo zdobywać może coraz bardziej rozszerzający się kontakt z ludnością okoliczną wszystkich warstw społecznych, tak bogatych, jak i najbiedniejszych.

Koszty tego rodzaju propagandy nie są zbyt wysokie. Zresztą wkłady oszczędnościowe zapisane na tego rodzaju książeczkach dla noworodków są unieruchomione do czasu osiągnięcia przez obdarowanego czternastu lat życia. Jeśli po osiągnięciu tego wieku obdarowany pozostawia swoje konto oszczędnościowe nieczynne, wkład na książeczkę wraca z powrotem. Dla ożywienia kont martwych w dniu oszczędności przeprowadzane są zazwyczaj dopisy na te książeczki. Zresztą ożywczo na martwe konta, posiadane przez nowonarodzonych, wpływa oszczędność szkolna, oszczędności celowe i t. p.

Autor artykułu przeprowadzał tym systemem propagandę w jednej z miejscowości Prus Wschodnich, posiadającej 55 tysięcy mieszkańców. Doświadczenia wypadły bardzo pomyślnie dla autora, który uważa, że w tym systemie właśnie leży źródło powodzenia akcji oszczędnościowej kas oszczędności.

Umarzanie długów hipotecznych przy pomocy r-ku oszczędnościowego.

Biuro dyrektorów kas oszczędności okręgów Kolonja, Beryheim i Mülheim postanowiło od czerwca 1930 r. obniżyć odsetki pobierane od pożyczek hipotecznych z 8% na 7.50%. Jednakże zastrzeżono, że pozostałe 0.50% będzie wpłacane do kasy i służyć będzie na spłatę długu hipotecznego.

W innych wypadkach utrzymano wysokość stopy procentowej na 8%, jednakże z tem, że 7.5% użyte będzie na pokrycie zapadłych odsetek, reszta zaś zapisywana na dobro rachunku oszczędnościowego specjalnie w tym celu otwartego dla dłużnika hipotecznego. Wkłady na tym rachunku oprocentowane są również na 7.5%, klijent więc nie ponosi żadnej straty na tej transakcji.

5000 dłużników hipotecznych zgodziło się na tę propozycję. Wkłady na rachunku oszczędnościowym, powstałym w ten sposób, nie mogą być podjęte, jak tylko w wypadku koniecznych reparacyj czy ulepszeń nieruchomości, na której jest dług zahipotekowany. W tym wypadku zarząd kasy bada specjalnie celowość wydania pieniędzy z r-ku oszczędnościowego.

15 stycznia każdego roku kasa zawiadamia dłużnika hipotecznego o stanie jego rachunku oszczędnościowego (łącznie z odsetkami dopisanemi). Obecnie już jest rozważana sprawa, że w razie dalszej zniżki stopy procentowej od pożyczek hipotecznych, część przeznaczona na amortyzację długu nie będzie zwiększona więcej niż o 0.25%.

W podany powyżej sposób kasa zyskuje powiększone spłaty amortyzacyjne długów hipotecznych i może wcześniej te sumy (wynoszące np. w Kolonji 160.000 Rmk.) lokować w inne pożyczki inwestycyjne.

Wiadomości bieżące

KRONIKA KRAJOWA

Polski obieg pieniężny.

W dniu 28 lutego r. b. całkowity polski obieg pieniężny wyrażał się sumą 1.523.741.000 złotych. W porównaniu z poprzednią dekadą wzrósł on o zgórą 240 miljonów złotych. Zauważyć należy, że obieg pieniężny zależy od zapotrzebowania środków płatniczych przez poszczególne osoby i instytucje. Jeśli porównamy zestawienia cyfrowe, dotyczące naszego obiegu pieniężnego, zauważymy, że koniec każdego miesiąca przynosi zwyżki, zaś najmniejsza cyrkulacja efektywnego pieniądza przypada na środek miesiąca.

W dniu 31 grudnia 1931 r. całkowity obieg pieniężny wynosił zł. 1569.300.000. Na sumę tę było w obiegu: biletów Banku Polskiego zł. 1328.200.000 oraz pieniędzy zdawkowych na zł. 241.100.000.

Stan zadłużenia i wierzytelności Polski wobec zagranicy

Jakkolwiek tempo kapitalizacji wewnętrznej jest u nas większe niż u innych narodów, to jednak przyrost ten jest zbyt nikły, aby mógł sprostać wzrastającym potrzebom życia gospodarczego. Musimy tedy szukać pomocy zagranicy, musimy płacić wielki haracz obcym w postaci procentów, które, ciążąc na kosztach krajowej produkcji, jeśli nie uniemożliwiają, to w każdym razie zmniejszają jej siłę konkurencyjną tak na rynku wewnętrznym, jak i rynkach zagranicznych. W konsekwencji stan ten wpływa poniekąd hamująco i na rozwój naszej rodzimej kapitalizacji.

Uchwycenie stanu zadłużenia dla każdego kraju wobec innych krajów jest niezwykle trudne i dlatego wszelkie obliczenia, dotyczące tej materji, należy brać zawsze z wielką oględnością. Według wyliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, podanych w Nr. 6 „Wiadomości Statystycznych" stan zadłużenia i wierzytelności Polski wobec zagranicy przedstawiał się w dniu 31. XII. 1929 r. następująco:

Z poniższej tablicy widzimy, iż zadłużenie Polski w stosunku do zagranicy w końcu 1929 r. wynosiło 10,328 milj. zł., wierzytelności zaś — 1,484 milj. zł.; faktyczne zatem zadłużenie, stanowiące różnicę tych dwu sum, wyrażało się kwotą 8.844 milj. zł. Z ogólnego zadłużenia Polski, wynoszącego 10.328 milj. zł., przypadało: na długi państwa i samorządów około 40%, na kapitały zaangażowane w przedsiębiorstwach polskich blisko 20%, na kapitały przedsiębiorstw zagranicznych w Polsce oraz na obligacje i listy zastawne około 8%, na kredyty gotówkowe, zaciągnięte przez przedsiębiorstwa polskie, około 13%, na kredyty z tytułu handlu zagranicznego około 11% oraz na zobowiązania bankowe i inne około 8%.

Zobowiązania zatem Polski wobec zagranicy o charakterze długoterminowym, do których zaliczymy długi państwa i samorządów, kapitały zaangażowane w przedsiębiorstwach polskich, kapitały przedsiębiorstw zagranicznych w Polsce oraz obligacje i listy zastawne, zakupione przez zagranicę, wynoszą około 68% ogólnej sumy zadłużenia; zadłużenie zaś o charakterze krótkoterminowym, wynosi około 32%.

Z wierzytelności Polski w stosunku do zagranicy — wierzytelności bankowe stanowią około 48%, z czego na Bank Polski przypada niespełna 3/4.

Należy przypuszczać, że ogólne zadłużenie Polski wobec zagranicy w ciągu 1930 r. znacznie wzrosło, po pierwsze drogą skapitalizowanych odsetek, a po wtóre drogą przypływu nowych kapitałów zagranicznych.

W miljonach złotych.

Wyszczególnienie	Ogółem	w tem Niemcy	Francja	Wielka Brytanja	Włochy	Szwajcarja	Belgja	Holandja	Szwecja	Czechosłowacja	Austrja	Stany Zjedn.
Zadłużenie	**10 328**	**1 213**	**1 560**	**940**	**227**	**413**	**434**	**318**	**266**	**174**	**378**	**3 692**
Długi państwa i samorządów	4 007	9	378	301	170	3	1	18	58	3	5	2 691
Obligacje i listy zastawne prywatne	326	35	17	48	0	7	0	5	61	2	9	138
Kapitały zaangażowane w przedsiębiorstwach polskich	2 037	415	494	105	18	136	256	49	60	18	94	375
Kapitały przedsiębiorstw zagranicznych w Polsce	656	127	330	8	6	5	49	8	—	3	23	49
Kredyty gotówkowe przedsiębiorstw polskich	1 385	167	149	235	1	181	53	172	62	48	83	203
Zobowiązania bankowe	676	116	99	136	3	38	39	40	4	10	97	65
Kredyty z tytułu handlu zagranicznego	1 152	325	93	105	29	42	31	25	21	79	64	156
Z innych tytułów	89	19	0	2	0	1	5	1	0	11	3	15
Wierzytelność	**1 484**	**219**	**34**	**268**	**5**	**58**	**15**	**22**	**19**	**37**	**34**	**339**
Kapitały polskie zaangażowane w przedsiębiorstwach zagranicznych	52	41	1	—	—	—	7	—	—	—	0	—
Wierzytelności przedsiębiorstw polskich	199	1	0	—	—	41	1	—	—	0	—	—
Wierzytelności bankowe (wraz z Bankiem Polskim)	714	41	19	248	1	12	1	12	9	5	11	331
Kredyty z tytułu handlu zagranicznego	375	78	8	16	4	5	4	10	10	21	20	2
Z innych tytułów	144	58	6	4	0	0	2	0	0	11	3	3

Źródło: Obliczenia i szacunki dokonane przez Główny Urząd Statystyczny przy opracowywaniu obrotu (bilansu) płatniczego za rok 1929, na podstawie różnych ankiet i danych instytucyj publicznych.

Protesty w Banku Polskim w lutym.

W Banku Polskim odsetek weksli zaprotestowanych w stosunku do płatnych w lutym r. b. wzrósł nieznacznie, wynosząc 4,58 proc. wobec 4.50 proc. w styczniu. Z ogólnej sumy weksli zaprotestowanych, wynoszącej 11.7 milj. złotych (w styczniu 13 milj. zł.) przypada procentowo na poszczególne gałęzie gospodarcze: rolnictwo 31,80 procent (31.44 proc.), włókiennictwo 12.90 proc. (15.12 proc.), branżę metalową 11.32 proc. (9.52 proc.), skórzaną 2,67 proc. (3.04 proc.), drzewną 3.86 proc. (3.91 proc.), inne branże 37.45 proc. (36.97 proc.). Poprawa wypłacalności nastąpiła w branży włókienniczej, skórzanej i drzewnej.

Działalność Banku Gosp. Krajowego w 1930 r.

Mimo pogłębiającego się przesilenia ekonomicznego w Polsce działalność Banku Gospodarstwa Krajowego wykazała w ub. r. znacznie silniejszy wzrost, aniżeli w roku poprzednim.

Suma bilansowa (bez inkasa i gwarancyj) wzrosła o 324 milj. zł., czyli o 18.2 proc., wynosząc na koniec ub. r. 2.102 milj. zł. wobec 1.778 milj. zł. przed rokiem. Kapitał zakła-

dowy Banku pozostał bez zmiany w sumie 150 milj. zł. Rezerwy zwiększyły się o pokaźną sumę 7.167 tys. zł. do 58.192 tys. złotych.

Ogólna suma wkładów a vista i terminowych wraz z saldami kredyt. zmniejszyła się w porównaniu z końcem 1929 r. o 12 milj. zł. do 243 milj. zł.; na podkreślenie w grupie wkładów zasługuje znaczny wzrost wkładek na książeczki oszczędnościowe, których stan zwiększył się w ciągu roku ub. z 23.8 milj. zł. do 35 milj. zł.

W normalnym interesie bankowym obniżyła się suma kredytów krótkoterminowych o 10 milj. zł. do 317 milj. zł. Na rachunku gotówkowych pożyczek długoterminowych nastąpił wzrost o 40 milj. zł. do 109 milj. zł., przypadający prawie w całości na pozycję gotówkowych pożyczek komunalnych.

Stan kredytów emisyjnych wzrósł na koniec r. ub. o 72 milj. zł. do 735 milj. zł. Z sumy tej przypadało na 7% i 8 proc. listy zastawne 187 milj. zł. na 7 proc. i 8 proc. obligacje komunalne 480 milj. zł., na 7 i pół proc. obligacje bankowe 25 milj. zł., na 8 proc. obligacje budowlane 12 milj. zł., a pozatem na zwaloryzowanie emisje b. Polskiego Banku Krajowego 31 milj. złotych.

Znacznie silniejszy wzrost działalności Banku nastąpił w dziale operacyj ze Skarbem Państwa. Suma lokat Skarbu Państwa wraz z rachunkami specjalnemi osiągnęła na koniec roku sprawozdawczego 623 milj. zł., wykazując w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost o 206 milj. zł. Na wzrost powyższy składają się głównie dotacje Skarbu Państwa na cele budownictwa mieszkaniowego, któremi administruje Bank Gospodarstwa Krajowego, a pozatem kredyty przeznaczone na finansowanie eksportu towarów. Suma kredytów w dziale operacyj ze Skarbem Państwa osiągnęła na koniec 1930 r. 577 milj. zł., z czego na pożyczki budowlane przypada 303 milj. zł.

Łącznie suma kredytów Banku Gospodarstwa Krajowego we wszystkich działach operacyjnych wynosiła w końcu ub. r. 1.738 milj. zł., z czego 1.003 milj. zł. przypada na kredyty gotówkowe i 735 milj zł. na kredyty emisyjne w lisatch zastawnych i obligacjach. W porównaniu z r. ub. ogólna suma pożyczek zwiększyła się zatem o 266 milj. zł., a mianowicie suma kredytów gotówkowych wzrosła o 194 milj. zł., a suma kredytów emisyjnych w listach zastawnych i obligacjach o 27 milj. złotych.

Upadłość Banku Handlowego w Łodzi.

W dniu 2 kwietnia została ogłoszona przez sąd upadłość jednego ze starszych banków w Polsce, Banku Handlowego w Łodzi. W swoim czasie bank ten cieszył się opinją wielkiej instytucji finansowej w Polsce. W ostatnich czasach odgrywał już mniejszą rolę w Łodzi.

Jakie będzie odbicie na różnych firmach łódzkich załamanie się Banku Handlowego w Łodzi oraz w jakim stopniu będą poszkodowani wierzyciele banku, w obecnym stanie trudno stwierdzić.

W każdym razie ogłoszenie upadłości wywołało duże wrażenie w Łodzi, kraju i zagranicą, specjalnie w Anglji, której dawne przedwojenne zadłużenie przemysł łódzki regulował za pośrednictwem tegoż banku. Podobno wkłady złożone bankowi były niewielkie i wynoszą zaledwie kilka miljonów złotych. Wkładcami są sfery urzędnicze i warstwy niekupieckie. Pisma codzienne podają, że w Łodzi zaznacza się wycofywanie wkładów z innych banków.

Miejska Komunalna Kasa Oszczędności we Lwowie.

W marcu zostało przyjęte przez Radę sprawozdanie Zarządu z działalności kasy za rok ostatni. Kasa oszczędności we Lwowie jest największą kasą polską — podamy więc kilka cyfr z jej sprawozdania.

Dzięki zaufaniu, jakie sobie kasa potrafiła zdobyć w szerokich sferach społeczeństwa, stan wkładów oszczędnościowych w dalszym ciągu wykazuje stały znaczny wzrost. Przyczyniły się do tego prawdopodobnie otwarte dwa oddziały (na Siedleckiej i Żółkiewskiej), które rozwijają się w szybkiem tempie; oddział przy ul. Gródeckiej potrafił zgromadzić w ciągu 2-letniego swego istnienia 4 miljony zł. wkładów oszczędnościowych, oddział przy ul. Żółkiewskiej po niespełna roku swego istnienia około 1 miljona zł.

Stan wkładek oszczędności wynosił w dniu 1 stycznia 1930 r. na 63.747 książeczek zł. 51.582.754,10, zaś w dniu 31 grudnia tegoż roku na 74.743 książeczkach kwotę złotych 64.433.367,43, w ciągu roku więc przybyło 10.996 książeczek i zł. 12.850.613.30. O tem, że przedewszystkiem drobne oszczędności potrafiła kasa gromadzić, świadczy najlepiej fakt, iż 42.600 kont, czyli przeszło 50 proc. książeczek znajdujących się w obiegu, wykazuje wkłady poniżej zł. 100. W okresie sprawozdawczym ilość wydanych przez Kasę skarbonek oszczędnościowych wzrosła do cyfry 15.537.

Rozpoczęta przez Kasę jeszcze w r. 1926 akcja popierania ruchu budowlanego była w r. ub. w dalszym ciągu kontynuowana, przyczyniając się bardzo wydatnie do zmniejszenia bezrobocia i finansowego zasilenia wszystkich gałęzi przemysłu budowlanego. W szczególności udzielała Kasa pożyczek budowlanych i hipotecznych długoterminowych na budowę nowych i rozbudowę lub konserwację starych budynków we Lwowie. Stan tych pożyczek w dniu 31 grudnia 1930 r. wynosił 632 sztuk na ogólną kwotę złotych 13.714.191.91, z czego w roku sprawozdawczym udzielono 211 pożyczek na łączną kwotę zł. **6.663.068,14.**— Przy pomocy tych pożyczek ukończono w ub .r. budowę 235 nowych domów, zawierających 2.385 izb we Lwowie i na peryferjach miasta, oraz zrekonstruowano 17 starych domów.

Nie omawiając w dalszym ciągu działalności M. K. O. we Lwowie wspomnimy tylko o rezultatach.

Z uzyskanych dochodów brutto złotych 6.813.384.13 wypłacono posiadaczom wkładek tytułem procentów złotych 4.423.108,50, pokryto koszty personalne, rzeczowe, podatki, różne odpisy, wydzielono dotację na Fundusz emerytalny i na remuneracje dla pracowników Kasy, a wykazaną nadwyżkę **zł. 672.075.31** rozdzielono w ten sposób, że **zł. 567.075.31** przeznaczono do funduszu zasobowego kasy, zł. 100.000 przekazano do dyspozycji Gminy Miasta Lwowa na akcję zwalczania bezrobocia, a nadto uchwalono zł. 5.000 na budowę kościoła na Łyczakowie.

Po uwzględnieniu powyższej dotacji wynoszą fundusze własne Kasy, służące na zabezpieczenie wkładek:

Fundusz zasobowy	3.470.690.29 zł.
rezerwa na straty wekslowe	160.135,53 „
fundusz wyrównawczy	236.256,53 „
fundusz wyrównawczy M. Z. Z.	123.617,30 „
	3.990.699,65 zł.

t. j. około 5.9 proc. kapitału wkładowego.

Są to rezultaty piękne. Wzrost o 13 miljonów wkładów oszczędnościowych, możność ulokawania 6 i pół miljonów w budownictwie, powiększenie kapitału zasobowego o pół miljona złotych — to przykład godny naśladowania.

Komunalna Kasa Oszczędności m Krakowa.

Druga z rzędu co do wielkości wkładów kasa w Polsce zaznacza również swe postępy.

Składając sprawozdanie w dn. 31 marca dyr. Fedorowicz mógł stwierdzić, że wkładki dosięgły sumy 59.276.739 zł., co w przeliczeniu na korony austr. daje kwotę równą najwyższemu stanowi wkładek przed wojną.

Wojna i inflacja doprowadziły kapitał wkładek Kasy do 4.055 złotych. Zdawało się, że nic nie uratuje Kasę krakowską od upadku i likwidacji, tymczasem dzięki posiadanemu zaufaniu, ostrożnej polityce zarządu i przyzwyczajeniu ludności do oszczędzania po kilku latach Kasa dochodzi do 60 miljonów zł. wkładek, do 4,515.171 zł. własnego majątku i za rok 1930 wykazuje 596.395 zł. czystego zysku.

Z czystego zysku Rada przelała na fundusz zasobowy 300.693 zł., na cele dobroczynne i oświatowe 175000.

W ciągu trzech pierwszych miesięcy 1931 r. przybyło kasie wkładek na sumę 6.019.165 złotych.

A poza miejską Kasą oszczędności w Krakowie działa i rozwija się również bardzo dobrze pocztowa kasa oszczędności.

Dzień Oszczędności w Kowlu.

Z inicjatywy Miejskiej K. K. O. w Kowlu został przez Magistrat powołany Komitet Obywatelski Dnia Oszczędności. Poza propagandą przy pomocy odezw i ulotek dokonano losowania 100 premjówek pomiędzy dziećmi szkolnemi, które złożyły minimum 1 zł. oszczędności. Pozostałym dzieciom wydano kalendarz kasy na r. 31.

Pozatem M. K. K. O., inne instytucje kredytowe oraz Magistrat ofiarowały pewne kwoty na nagrody dla uczniów szkół powszechnych i średnich za najlepsze wypracowania o oszczędności. Takich nagród wydano 20 uczniom szkół powszechnych i 6-ciu średnich.

Komunalna Kasa Oszczędności pow. Dubieńskiego.

Trzeci rok działalności zamknęła kasa sumą bilansową zł. 1.608.781.71 i czystym zyskiem zł. 5.506.72: obroty za okres sprawozdawczy 1930 r. wynosiły zł. 26.460.989.71 i wzrosły w porównaniu z pierwszym rokiem działalności czterokrotnie, zaś w porównaniu z drugim — dwukrotnie.

Głównem zadaniem kasy w ciągu roku sprawozdawczego było krzewienie idei oszczędności i ułatwienie gromadzenia wkładów oszczędnościowych. Rezultaty tej pracy w porównaniu z latami poprzedniemi przedstawiają się następująco:

stan wkładów na 31 grudnia:

1928 r.	Zł.	58.494.18
1929 r.	„	170.106.54
1930 r.	„	245.889.59

Uczestnicy obrotu oszczędnościowego, rekrutujący się z następujących sfer, posiadali na 31 grudnia 1930 r. następujące wkłady:

Oszczędzający	Ilość książeczek	Suma wkładów Zł.
Młodzież szkolna i dzieci	8	291.59
Urzędnicy i wojskowi	55	2.969.69
Rzemieślnicy	3	67.04
Kupcy	22	16.261.29
Przemysłowcy	4	115.68
Rolnicy	1444	49.968.48
Wolne zawody	16	24.609.94
Duchowieństwo	5	2.980.55
Różni	12	774.31
Urzędy i zakłady publiczne	21	81.927.59
Organizacje społeczne	8	63.517.56
Organizacje dobroczynne	8	2.405.87
Razem	1606	245.889.58

Kapitał zakładowy kasy wynosił zł. 55.117.95, fundusz zasobowy zł. 20.353.47 (łącznie z zyskiem za rok 1930).

Pozostałość na rachunkach czekowych na dzień 1 stycznia 1931 r. wyrażała się cyfrą zł. 54.465.39.

W ciągu okresu sprawozdawczego kasa udzieliła kredytów wekslowych 2.318 na sumę zł. 1.282.585.70 przyczem:

Komu	Ilość pożyczek	Suma zł.
Rolnikom	2.035	1.050.051.56
Gmin. kasom poż.-oszcz.	6	20.500.—
Gminom wiejskim	11	73.340.—
„ miejskim	6	19.345.89
Rzemieślnikom	92	25.650.—
Urzędnikom	96	38.016.95
Wolnym zawodom	22	10.025.—
Spółdzielniom	5	19.240.—
Kupcom	45	26.416 30
Razem	2.318	1.282.585.70

Pozatem kasa udzieliła kredytów:

w nawozach sztucz. i zbożu siewnem	na zł.	206.281.89
„ blasze do krycia dachów	„	44.192.08
„ materjale budowlanym drzewnym	„	27.025.98
Zaliczek na miód	„	17.533.17
pod rejestrowy zastaw zboża	„	100.000.—
na założenie pasiek	„	46.000.—
pod zabezpieczenie towarowe	„	146.859.25

W ciągu roku sprawozdawczego kasa uzyskała kredytów bankowych w Państwowym Banku Rolnym, Polskim Banku Komunalnym, Banku Polskim i Banku Gospodarstwa Krajowego na łączną sumę zł. 1.186.727.36.

KRONIKA ZAGRANICZNA

Wzrost wkładów oszczędności.

Poniżej podajemy szereg cyfr, dotyczących wzrostu wkładów oszczędności w szeregu krajów.

Argentyna. od 30 kwietnia do 31 grudnia 1930 r. wkłady oszczędności wraz z naliczonemi odsetkami wzrosły z 96.998.956.97 pesetów do sumy 99.992.926.88 pesetów. W tymże czasie liczba książeczek oszczędności wzrosła z 1.343.836 do 1.419.397.

Kanada. Sierpień, wrzesień, październik i listopad ub. roku wykazują wzrost oszczędności o 36.000.000 dolarów kan. Stan oszczędności, wynoszący na 1 grudnia 1.438.611.833 dol. k. jest większy od stanu na 31 grudnia 1929 r. o przeszło 4.000.000 dolarów.

Anglja. a) Wkłady gotówkowe i inne.

W ciągu bieżącego roku stan wkładów oszczędności wzrósł o 10.500.000 funt. szt. Jest to największy wzrost dotąd zarejestrowany. Na dzień 20 listopada 1930 r. stan fundu-

szów 106 kas oszczędności (z 489 składnicami) przedstawiał się następująco:

Oszczędności zwykłe —	funt. szt.	79 072.712
Lokaty specjalne —	„ „	54.092.894
Papiery watościowe —	„ „	39,328.339
Rezerwy —	„ „	6.121.078
Razem	funt. szt.	178.615.023

b) Certyfikaty oszczędności. W miesiącu styczniu 1931 r. sprzedano najwyższą z dotychczas spotykanych liczbę certyfikatów oszczędności — 8.351.384 sztuk. Na dzień 31 stycznia ilość sprzedanych certyfikatów oszczędności wynosiła 1.008.316.829 na sumę funt. szterl. 792.263.213.

Irlandja. W ciągu ostatnich miesięcy wzrósł pokup certyfikatów oszczędności. Od kwietnia 1930 r. do lutego 1931 r. sprzedano certyfikatów na sumę f. szt. 1.737.966. Jeśli wzrost zapotrzebowania na certyfikaty pójdzie w tem tempie w końcu bież. roku finansowego, kończącego się 31 marca 1931 r. spodziawana jest cyfra 2 miljony funt. szt.

Niemcy. W końcu roku 1930 wkłady w niemieckich kasach oszczędności wzrosły do Rmk. 10.400.000.000 w ciągu miesiąca grudnia wzrost wkładów wynosił Rmk. 138.000.000.

Austrja. Stan wkładów w kasach austrjackich wykazuje wzrost następujący:

Kasy wiedeńskie:

	grudzień 1930	styczeń 1931
Centr. K. O. m Wiednia —	Sch. 509 390.000	Sch. 529.400 000
Pierwsza Austryjacka K. O. —	„ 226.250.000	„ 233.360 000
Nowa Wiedeńska K. O. —	„ 13.920.000	„ 14 310.000
9 kas prowincjonalnych —	„ 269.590.000	„ 275.610.000

Ochrona wkładów emigranckich w Jugosławji.

Ostatnie lata przyniosły upadłości szeregu banków jugosłowiańskich. Między innemi ogłosił upadłość Serbski Bank Rolny. Wkłady tych banków w znacznej części składały się z oszczędności emigrantów, którzy potracili w ten sposób cały dorobek ciężkich lat pracy.

Ostotnio ogłoszono ustawę, mocą której rząd jugosłowiański zobowiązuje się do zwrotu oszczędności emigranckich, ulokowanych w Serbskim Banku Rolnym. Do zwrotu oszczędności mają jedynie prawo osoby narodowości jugosłowiańskiej, które w czasie, kiedy składały pieniądze do Serbskiego Banku Rolnego znajdowały się poza granicami kraju w poszukiwaniu środków utrzymania z pracy fizycznej czy umysłowej.

Celem restytuowania wkładów Pocztowa Kasa Oszczędności otwiera na imię emigranta konto, na którem zapisuje na jego korzyść sumę, stwierdzoną przez komisję masy upadłości Serbskiego Banku Rolnego. Ze swej strony emigrant ceduje na rzecz państwa tytuł swej wierzytelności wobec Banku. Pocztowa Kasa Oszczędności obciąża sumę zwróconych oszczędności emigranckich rachunek państwa. Dług ten państwo zobowiązało się spłacać ratami rocznemi po 5 miljonów dinarów, z sum płaconych skarbowi państwa przez Pocztową Kasę Oszczędności z jej rocznych zysków. Suma długu państwa z tego tytułu nie może przekraczać 50 miljonów diuarów.

Ministerstwo Skarbu Jugosławji jest upoważnione do zastosowania analogicznych sposobów dla zabezpieczenia wkładów emigranckich w tych bankach, które zgłosiły swą upadłość w czasie od 1 stycznia 1925 do chwili wejścia w życie prawa o zwrocie wkładów emigranckich.

Rekord w upadłościach Banków amerykańskich.

Berlińska „Boersen Zeitung" donosi z Nowego Jorku, że według świeżo ogłoszonego sprawozdania waszyngtońskiego Federal Reserve Baordu upadłości banków w Stanach Zjednoczonych w 1930 r. dosięgły prawdziwie rekordowej cyfry: 1.326. Depozyty tych zamkniętych w ub. r. instytucyj wyniosły 901 miljonów dolarów wobec 234 miljonów w bankach, które w 1929 r. ogłosiły niewypłacalność.

Wśród pomienionych 1.326 banków członkami systemu federalnego było 188 instytucyj. Sanacji zaś zdołano dokonać tylko w 138 bankach.

Ucieczka kapitałów i kapitalistów z Anglji.

Na zebraniu ogólnem „London Border General Trust" prezes Balfour oświadczył, że wobec przeciążenia podatkami kapitałów emigrują z Anglji nie tylko kapitały, lecz i sami kapitaliści. Spółki angielskie przenoszą siedziby swych zarządów zagranicę. Stopa życiowa w Anglji jest za wysoka. Mówca obawia się, by W. Brytanja nie znalazła się w takiem samem położeniu finansowem jak Australja.

„Times", komentując te wywody, uznaje, że nie jest patrjotycznem przenoszenie kapitałów zagranicę, lecz, że zrozumiałem jest, iż jednostki w trosce o swą przyszłość usiłują zachować dla siebie swe pieniądze.

Prasa oszczędnościowa świata.

Idei oszczędnościowej poświęcono już wiele publikacyj. Na świecie wychodzi wiele pism oszczędnościowych. Wszystkim państwom przodują Stany Zjednoczone Ameryki Północnej. Poniżej podajemy ilościowe zestawienie pism oszczędnościowych świata.

Kraj	Trzy razy na tydzień	Tygodniki	Dwutygodniki	Miesięczn	Dwumies.	Kwart. i inne
Australja				1		
St Zjedn. Am. Półn.		1		9	1	1
Anglja				2		
Holandja				1		
Francja				2		
Hiszpanja				3	2	8
Włochy				5		
Niemcy	1		2	1		1
Austrja		1	1	1		
Czechosłowacja . .				2		
Polska			1	1		1
Danja			1			
Łotwa					1	
Finlandja				2		
Szwecja					1	1
Norwegja			1			
Rosja Sowiecka . .				1		
	1	2	6	31	5	12

Jak widzimy, w prasie oszczędnościowej przeważają miesięczniki, bowiem na 57 pism oszczędnościowych, przypada 31 pism miesięcznych. Szczegółowe sprawozdania z pism powyższych zamieszcza w każdym numerze „L'Epargne du Monde".

DO

PRENUMERATORÓW DWUTYGODNIKA „Oszczędność“ i ODBIORCÓW Sam. Inst. Wyd.

Zwracamy się tą drogą do PP. Prenumeratorów i Odbiorców naszych wydawnictw i druków z prośbą, ażeby przy przesyłaniu należności za prenumeratę, wydawnictwa lub druki wyszczególniali na odwrocie blankietu P. K. O lub przekazu pocztowego za co daną należność wpłacają.

Nadto prosimy WYDZIAŁY POWIATOWE, które zamawiają u nas wydawnictwa i druki, następnie wydawnictwa te rozsyłają do gmin, położonych na swym terenie a należność za druki i wydawnictwa gminy przesyłają bezpośrednio do nas, — ażeby zakomunikowały gminom, by przy przesyłaniu należności powoływały się na odnośny Nr. rachunku Samorządowego Instytutu Wydawniczego.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

Z teki porad

Czy deklaracje upoważniające Kasę do wypisywania daty płatności na wekslach gwarancyjnych podlegają opłacie stemplowej?

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło tę sprawę w 139 wykładni ustawy o opłatach stemplowych. Głosi ona: „Gdy ktoś wręcza drugiej osobie a) weksel wymieniający sumę wekslową, ale nie zawierający daty płatności, oraz b) deklarację, upoważniającą do uzupełnienia wekslu datą płatności — to deklaracja podlega opłacie — według zasad, podanych w art. 139 u. o. . s. tylko wówczas, jeżeli została sporządzona albo uwierzytelniona sądownie lub notarjalnie.“

W takim wypadku opłata wynosiłaby 3 złote, gdyby chodziło o sumę wekslu ponad 1000 zł.; przy sumie wekslu ponad 100 do 1000 zł. opłata wynosiłaby 1 zł. a przy sumie wekslu nieprzekraczającego 100 zł. opłata nie należałaby się.

Deklaracje, które otrzymują zazwyczaj kasy, nie są poświadczone sądownie lub notarjalnie, są więc one zupełnie wolne od opłaty stemplowej.

Czy członkowie Zarządu Kasy niestale zatrudnieni w Kasie mogą pobierać stałe wynagrodzenie ewentualnie czy mogą im być przyznawane remuneracje?

Wszelkie wątpliwości rozstrzyga art. 5 Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13/IV. 27 r. o kom. kasach oszczędn., który w ustępie ostatnim stanowi:

„Stałe wynagrodzenia za pracę w kasie mogą pobierać tylko jej funkcjonarjusze oraz członkowie zarządu stale w kasie zatrudnieni.“

Członkowie więc zarządu niestale zatrudnieni w kasie sprawują swe czynności bezpłatnie, tak jak o tem mówi § 11 i 18 normalnego statutu, „mogą jednak otrzymać zwrot kosztów podróży i wynagrodzenie za obecność“. Są więc oni a raczej mogą być wynagradzani za każdą swą czynność odrębnie; każda zaś czynność członków zarządu niestale pracujących musi się wyrażać w braniu udziału w jakiemś kollegjum ewentualnie pełnienie ad hoc jakiejś specjalnej jednorazowej funkcji (zastępstwo naczelnika zarządu, delegata i t. p.).

Zrozumiałem też jest, że nie mogą im być przyznawane żadne wynagrodzenia tytułem remuneracji, które mogą być zgodnie z § 9 p. o przyznawane członkom zarządu i pracowników kasy za prace ponadobowiązkowe.

Do niestale zatrudnionych członków zarządu, którzy są wynagradzani za każdą swoją czynność oddzielnie, nie można zastosować pojęcia „prac ponadobowiązkowych“, które to pojęcie może się odnosić tylko do osób stale zatrudnionych, obowiązanych do oddania instytucji określonego quantum czasu i pracy.

Odmienna i rozszerzająca interpretacja punktu „o“ § 9 jest niedopuszczalna, gdyż przekreślałaby wyraźne i jasne postanowienie ustawy w wyżej przytoczonem brzmieniu art. 5, a uprawnienia rady kasy, o czem traktuje § 9 statutu, nie mogą w niczem naruszać przepisu ustawy; przyznawanie zaś niestale zatrudnionym członkom zarządu remuneracji byłoby tylko odmienne w nazwie, ale w istocie rzeczy stałem wynagrodzeniem.

G.

Podwyżka o 10% podatku od uposażeń służbowych.

Wobec wejścia w życie ustawy o poborze 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych, podatek od uposażeń służbowych zostaje z dniem 1 kwietnia podwyższony o ten dodatek. Poczynając od 1 kwietnia, należy potrącać pracownikom i uiszczać podatek dochodowy w/g dotychczasowej skali plus 10% dodatku.

Zwraca się przytem uwagę wszystkim kasom na to, że 10% dodatek należy się nietylko od podatku, jaki winien być potrącany i wypłacany po 1 kwietnia r. b., lecz i od sum podatku za miesiące, a nawet za lata poprzednie, jeśli te będą wpłacone do skarbu po 1 kwietnia 1931 r.

W razie nieuiszczenia zaległości przed 1 kwietnia, wypadnie danej kasie dopłacić te 10% dodatku z własnych funduszów, albowiem niema żadnej podstawy prawnej do ściągnięcia tego rodzaju kwot z pracowników.

Statystyka

Wkłady w kasach oszczędności na dzień 28.II 1931 r. według danych G. U S.

Tysiące złotych — Dane tymczasowe.

Rodzaje kas Województwa	Liczba kas w dn. 28. II 1931	Wkłady na książeczkach oszczędnościowych						Wkłady (lokaty) instytucyj finansowych		Wkłady na rachunkach bieżących czekowych i żyrowych	
		Stan w dniu			Zmiany procentowe stanu w porównaniu z miesiącem poprzednim			Stan w dniu			
		31.XII 30	31.I 31	28.II 31	31.XII 30	31.I 31	28.II 31	31.I 31	28.II 31	31.I 31	28.II 31
P. K. O.	1	253 703	265 200	274 949	+ 7,7	+ 4,5	+ 3,7	—	—	164 380	153 086
Kasy niekomunalne *b*	2	44 609	45 389	45 486	+ 5,6	+ 1,7	+ 0,2	6 028	6 095	77	66
Kom. Kasy Oszczędności ogółem	371	490 444	509 315	524 549	+ 3,7	+ 3,8	+ 3.0	45 372	45 484	48 540	50 970
w tem: powiatowe	**237**	**148 478**	**154 492**	**159 541**	**+ 3,2**	**+ 4,1**	**+ 3,3**	**16 862**	**17 166**	**16 893**	**17 983**
miejskie	**134**	**341 966**	**354 823**	**365 008**	**+ 3,9**	**+ 3,8**	**+ 2,9**	**28 510**	**28 318**	**31 647**	**32 987**
M. st. Warszawa	1	41 212	42 694	44 130	+ 6,3	+ 3,6	+ 3,4	—	—	10 130	10 805
Warszawa	28	10 074	11 018	11 868	+ 9,5	+ 9,4	+ 7,7	1 974	1 914	2 477	2 477
Łódź	15	2 362	2 575	2 712	+ 9,3	+ 9,0	+ 5,3	594	592	231	283
Kielce	18	7 849	7 928	8 057	+ 4,5	+ 1,0	+ 1,6	2 189	2 184	1 585	1 591
Lublin	19	5 279	5 384	5 510	+ 1,5	+ 2,0	+ 2,3	1 134	1 133	332	325
Białystok	15	3 176	3 468	3 628	+ 2,5	+ 9,2	+ 4,6	605	562	643	698
Wilno	8	3 631	3 955	4 378	+ 2,0	+ 8,9	+10,7	89	86	586	677
Nowogródek	7	794	825	879	+ 7,2	+ 3,9	+ 6,5	207	196	167	211
Polesie	9*a*	827	845	872	+ 6,4	+ 2,2	+ 3,2	320	310	215	218
Wołyń	12*a*	1 205	1 208	1 263	+ 3,4	+ 0,2	+ 4,6	339	348	511	520
Poznań	84	74 605	76 913	78 804	+ 1,8	+ 3,1	+ 2,5	11 820	11 231	7 341	7 191
Pomorze	38	30 485	31 584	31 974	+ 3,9	+ 3,6	+ 1,2	2 311	2 489	6 474	6 130
Śląsk	18	70 192	72 883	75 422	+ 2,4	+ 3,8	+ 3,5	14 787	15 576	6 819	7 782
Kraków	28	123 338	128 699	132 402	+ 3,5	+ 4,3	+ 2,9	1 695	1 682	4 082	4 193
Lwów	35	88 036	91 335	93 962	+ 3,7	+ 3,7	+ 2,9	4 425	4 385	6 316	7 163
Stanisławów	19	19 701	20 182	20 494	+ 7,4	+ 2,4	+ 1,5	1 266	1 252	185	200
Tarnopol	17	7 678	7 819	8 194	+ 4.2	+ 1,8	+ 4,8	1 617	1 544	446	506

a Wobec przyłączenia pow. sarneńskiego do woj. wołyńskiego (Dz. U. R. P. Nr. 82 z dn. 16.XII 1930 r., poz. 649) przesunięto odpowiednio Kasę powiatową w Sarnach z woj. poleskiego do woj. wołyńskiego. *b* „Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie“ i „Ukraińska Szczadnycia“ w Przemyślu.

Uwaga. Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w grudniu dla 14 kas, w styczniu dla 21 kas, w lutym dla 32 kas.

Źródło: Sprawozdania miesięczne poszczególnych kas.

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 13 kwietnia r. b. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary 8.92½

Papiery w zł. zł.

7% listy zast. Pań. Banku Roln.	83 25
8% listy zast. Pań. Banku Roln.	94.—
7% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	83.25
7% obligacje Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% oblig. Budowl. Banku Gosp. Kraj.	93 —
8% listy zast. Banku Gosp. Kraj.	94.—
8% obligacje Banku Gosp. Kraj.	94 —
8% obligacje Pol. B. Kom. III i IV em.	93.—

Papiery państwowe:

5% Pań. Poż. Konwer. 1924	49.50
4% Prem. Poż. Inwestycyjna (100 zł. zł.)	88—90.75
10% Pożyczka kolejowa	—.—
7% Poż. stabilizacyjna	83.75
3% Premj. poż. budowl.	46 50
Akcje Banku Polskiego	130.—

Pozatem kosztują:

Ruble złote — (w żądaniu)	4.72
Ruble srebrne (1 rb. i 50 kop.)	1.50
Ruble srebrne — (drobny bilon)	0.72
Gram czystego złota	5.9244

Ceny zbóż na giełdach krajowych.

Dnia 13 kwietnia r. b. płacono na giełdzie zbożowej w Warszawie — (za 100 kg.):

żyto	25.75	—	26.25	zł.
pszenica	32.50	—	33.50	zł.
jęczmień	25.50		27.—	zł.
owies	26.50	—	28.—	zł.

Salezjańska Szkoła Graficzna, Warszawa, ul. Ks. Siemca 6. Tel. 337-72